

FAGBLADET

KIRO PRAK TOREN

NR. 4 · VINTER 2023

FAGLIGT ÅRSMØDE:

Et fantastisk Fagligt Årsmøde og generalforsamling er afholdt! Læs mere om begivenheden og alle højdepunkterne.

18

TEMA: MODERNISERING

Nye ydelser i 2024 og faglige anbefalinger.

6

TAG GODT IMOD DEN NYE BESTYRELSE

Mød den nye bestyrelse. Dyk ned i portrætterne om motivation og forhåbninger.

16

Få betalingsløsningen der passer til dig, som er kiropraktor - simpelt og uden skjulte gebyrer

Du får alt i én samlet pakke fra Worldline så du kan modtage betalinger i din klinik:

- Indløsningsaftale
- Terminal + bonruller
- Gebyr 0,70% (Danske debit, danske kredit)

Betaler du for meget i gebyr på din nuværende betalingsløsning?

Ring til os på 78 79 47 00 eller send en mail på sales.denmark@worldline.com, hvis du er interesseret i en ny betalingsløsning eller vil have din nuværende aftale kigget igennem- vi sidder klar til at vejlede dig.

INDHOLD

10

DSK:
VI ER NØDT TIL AT
TURDE, ET LIV MED
SMERTELINDRING.

Læs med når Christina Nielsen og Mette Buus Beck deler deres erfaringer med langtidssygemelding

34

**SÅDAN SKABER
DU EN STÆRK
START SOM
KOMMENDE KLINIKEJER.**

Spørg Jens: Jens Krenchel, chefjurist i Dansk Kiropraktor Forening deler råd til at kickstarte din klinik.

38

FNKS:
"DET HELT UNIKKE
VAR AT MØDE ALLE DE ANDRE
KIROPRAKTORSTUDERENDE"

Amalie Horstmann Nøddeskou-Fink, Formand for Internationalt Udvalg, bestyrelsesmedlem i FNKS, og næstformand

22 SE HVEM DER FIK PRISERNE

Til Fagligt Årsmøde blev der overrakt forskellige priser, der hædrer præstationer og bemærkelsesværdig dedikation. Bl.a. Michael Vaarst der fik overrakt DKFs første hæderspris efter 2 årtier som formand for Turnusudvalget.

32 UNGT ENGAGEMENT FOR FREMTIDENS FORENING

Kian Lonie fortæller hvorfor det er vigtigt, at netop de unge engagerer sig politisk.

4 Siden sidst

- 6 Tema
- 10 Nyt fra DSK
- 15 Leder
- 16 Politik og udvikling
- 24 Kiropraktorernes Videnscenter
- 32 Job og karriere
- 32 Medlemssider
- 38 Nyt fra FNKS
- 40 Viden
- 44 Det sker i din kreds og region

Eventyret begynder i 2025

WFC's verdenskongres blev officielt overdraget til Dansk Kiropraktor Forening ved WFC's 17. verdenskongres i Australien, som fandt sted i oktober.

Interessen for den kommende kongres i København var stor, og der blev sat fart på billetsalget. Michael Christensen, formand for Dansk Kiropraktor Forening, nævnte i sin tale ved overdragelsen, bl.a. at han så frem til at fejre professionen, og at han glædede sig til, at opdage mere om, hvad kiropraktorer kan, når de står sammen, og ikke mindst hvilket eventyr, det bliver.

Verdenskongressen i København bliver noget af et eventyr, og selv temaet støtter op om dette, da temaet er "Let The Fairytale Begin". Glæd dig til verdenskongres nummer 18 der finder sted i København d. 7-10 maj 2025.

Alarmerende niveauer af social ulighed

Indkomst er den faktor, der har størst betydning for, om folk kommer til kiropraktor. Det viser en ny rapport udarbejdet af Region Midtjyllands forsknings- og konsulenthus DEFACTUM. Er din indkomst lav og får du ondt i ryggen, er chancen for at du kommer til kiropraktor under halvt så stor, som for de, der har en høj indkomst. Det betyder, at danskere med ondt i økonomien ikke kan komme til kiropraktor. Dansk Kiropraktor Forening vil derfor gøre op med brugerbetaling.

To nye ansigter i sekretariatet

I henholdsvis september og oktober fik sekretariatet i Dansk Kiropraktor Forening to nye ansigter. Først blev Isabella From ansat som barselsvikar for Ida Blom, og tager sig derfor af de kommunikative opgaver. Efterfølgende blev Michelle Lindhardt ansat som juridisk studentermedhjælper og afløser dermed Baldur, som skal ud på nye eventyr.

DKF på Lægedage

Hvert år, i ugen efter Fagligt Årsmøde, afholder de praktiserende læger deres tilsvarende efteruddannelsesarrangement i Bella Center i København. DKF deltager naturligvis med en stand – hvor en række frivillige kiropraktorer og FNKS'ere, har revet nogle dage ud af kalenderen for at tale med læger og klinikpersonale.

I år var temaet for DKFs stand de nye pakkeforløb fra Moderniseringsprojektet. Forløbet blev rigtigt godt modtaget, og især et nyt handout med en kort beskrivelse af alle DKFs forløb blev decideret revet væk – sammen med hundredevis af kuglepenne, massagebolde og farverige muleposer.

Kiropraktorer halverer brugen af røntgen på 10 år

I et nypubliceret studie af Pernille Schaldemose Reibke og Henriette Godskesen opgøres udviklingen af brugen af røntgen i Kiropraktorpraksis. I 2010 var det 15,4 % af alle patienter hos kiropraktoren, der fik taget et billede – og i 2020 var det blot 8 % af alle patienter hos kiropraktoren, der fik taget et røntgenbillede.

Studiet har titlen "The effect of clinical guidelines on the utilisation of radiographs in chiropractic clinics in Denmark - an interrupted time series analysis" og kan læses i sin helhed på Chiropractic & Manual Therapies på <https://lnk.dk/4f8b>

Nye ydelser i 2024 og

DKF og Kiropraktorernes Videnscenter er på roadshow for at informere om nye ydelser og faglige anbefalinger. De nye ydelser træder i kraft til februar eller marts 2024

Dette er et resultat af Danske Regioner og Dansk Kiropraktor Forenings fælles arbejde med at modernisere ydelseskataloget. Moderniseringen har resulteret i, at udredning af patienter med spændingshovedpine og brystmerter er blevet struktureret i faglige anbefalinger. Hertil kommer i ydelseskataloget nye ydelser for træningsforløb for hofte/knæ, træningsforløb for ryg, udvidet patientuddannelse samt telefon og videokonsultation.

Se den samlede rapport med arbejdsgruppens anbefalinger via QR koden.

Her følger et indblik i de faglige anbefalinger til udredningsforløb for patienter med spændingshovedpine og brystmerter samt de nye ydelser.

Udredningsforløb for spændingshovedpine

Arbejdsgruppen anbefaler et udred-

ningsforløb spændingshovedpine. Forløbet er for patienter med episodisk spændingshovedpine med hyppige anfald og patienter med kronisk spændingshovedpine i mere end 15 dage pr. måned.

I udredningsforløbet anbefales:

- **Forundersøgelse**
- **Opfølgende konsultationer**
- **Statuskonsultation efter 2 uger**
- **Opfølgende konsultationer**
- **Statuskonsultation efter 8 uger**

Forløbet er en faglig anbefaling og tilbydes med de velkendte ydelser på speciale 53.

Udredningsforløb for brystmerter

Arbejdsgruppens anbefaler også et udredningsforløb ved brystmerter. Forløbet er for patienter med smerter i forreste brystvæg opstået inden for de seneste 3 måneder og som typisk provokeres af belastning/bevægelse af nakken og/eller den øvre del af brystryggen.

I udredningsforløbet anbefales:

- **Forundersøgelse**
- **Mulighed for 4 konsultationer**
- **Statuskonsultation 4 uger**

Forløbet er en faglig anbefaling og tilbydes med de velkendte ydelser på speciale 53.

Videokonsultation og telefonisk rådgivning

På baggrund af den teknologiske udvikling, og med afsæt i erfaringer fra den midlertidige tillægsaftale for digitale ydelser i kiropraktorpraksis, har parterne aftalt at indføre en videokonsultationsydelse og en ydelse for telefonisk rådgivning.

Disse kan anvendes til patienter, der er i gang med behandlingsforløb. Formålet med ydelsen er at opnå

faglige anbefalinger

bedre og mere fleksible patientforløb og skabe øget tilgængelighed.

Patientuddannelse

I ydelseskataloget kommer en ydelse for udvidet patientuddannelse. Dette er et struktureret tilbud, der retter sig mod uddannelse af patienten i sygdomsforståelse, smertehåndtering og egenomsorg. Det kan tilbydes både individuelt og i grupper.

Ydelsen kan tilbydes af kiropraktorer og sundhedsuddannet medhjælp. Det forudsætter et kursus at kunne anvende ydelsen.

To træningsforløb: ryg og hofte/knæ

Parterne har haft et fælles ønske om, at træning kan aktiveres mere særligt i forhold til, at holdtræning inkluderes i overenskomsten og at patientuddannelse kan være en del af et struktureret træningsforløb.

I ydelseskataloget kommer derfor to strukturerede træningsforløb for hhv. ryg og hofte/knæ. Disse kan tilbydes patienter med smerter i en varighed på mere end 30 dage, hvor smerterne har indflydelse på funktion og livskvalitet med betydelige risikofaktorer for langvarigt besvær.

Træningsforløbene indeholder

- **Individuel samtale**
- **Gruppebaseret patientuddannelse,**
- **Superviserede gruppeforløb med træning over 6-8 uger**
- **Statuskonsultation efter forløbet.**

Der må på de enkelte hold være maksimum 10 deltagere. Ydelserne på forløbet kan udføres af sundhedsuddannet medhjælp.

Hertil er det aftalt, at de nye træningsforløb samt de eksisterende træningsydelser kan udføres på en anden adresse end klinikadressen.

Økonomi

Anbefalingerne er blevet videreført til økonomiske forhandlinger, der omfatter støtte til de to træningsprogrammer, udvidet patientoplysning og brug af telefon- og videokonsultationer.

De to udredningsforløb tilbydes med de velkendte ydelser for forundersøgelse og opfølgende konsultation under speciale 53.

Læs mere om nye ydelser her.

Nedenfor ses honorarer og tilskud til de nye ydelser.

Speciale	Tekst	Tilskud	Honorar
53	Videokonsultation	39,60	307,95
53	Telefonisk rådgivning	27,90	165,00
53	Udvidet patientuddannelse	45,59	253,44
64	Videokonsultation	88,00	307,95
64	Telefonisk rådgivning	66,00	165,00
64	Udvidet patientuddannelse	58,42	253,44
53	Individuel samtale og patientuddannelse (ryg)	121,15	633,59
53	Gruppebaseret patientuddannelse (ryg)	45,59	205,30
53	Superviseret gruppetræning (ryg)	45,59	205,30
53	Statuskonsultation efter endt forløb (ryg)	45,59	507,98
53	Individuel samtale og patientuddannelse (hofte/knæ)	121,15	633,59
53	Gruppebaseret patientuddannelse (hofte/knæ)	45,59	205,30
53	Superviseret gruppetræning (hofte/knæ)	45,59	205,30
53	Statuskonsultation efter endt forløb (hofte/knæ)	45,59	507,98

Honorarerne er angivet i oktober 2022-niveau.

Ydelserne forventes at træde i kraft til februar eller marts 2024. De nye ydelser kræver en ændring i Bekendtgørelse om tilskud til kiropraktisk behandling i praksissektoren, hvilket skal godkendes af Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Nye patientfoldere skal skabe vejledning og støtte til patienter

For at understøtte de nye initiativer har vi udarbejdet nye patientfoldere til at forbedre patientoplevelsen og lette kommunikationen mellem læger og patienter.

Patientfoldere udviklet i samarbejde med Kiropraktorenes Videnscenter er netop klargjort.

Folderne er skræddersyet til at give vigtig information til patienter, der lider af forskellige typer smerter og ubehag, så de kan forstå deres tilstande bedre og træffe informerede beslutninger om deres behandlingsforløb.

For patienter, der oplever ryg- og hofte/knæ smerter, har vi udviklet træningsfoldere, der guider patienterne gennem de relevante pakkeforløb og ydelser. Dertil er der udviklet to udredningsfoldere med fokus på smerter i brystvæggen og spændingshovedpine som kan tages i brug med det samme under speciale 53, samt en folder om udviklet patientuddannelser som er lavet til patienter med kroniske smer-

ter, med fokus på at kunne udføre daglige opgaver og leve et godt og aktivt liv.

De resterende 3 foldere bliver godkendt i februar eller marts 2024 og kan efterfølgende opstartes.

Folderne indeholder vigtige oplysninger om symptomer, diagnostiske procedurer og behandlingsmuligheder, der hjælper patienterne med at forstå deres tilstande og træffe velinformerede valg. Ved at give klar og letforståelig information ønsker vi at hjælpe patienter med at genkende symptomer og søge hjælp i rette tid.

Ved at præsentere redskaber til patienternes egen mestring, håber

vi at kunne støtte patienter i at leve bedre med deres tilstand og opnå større glæde i hverdagen.

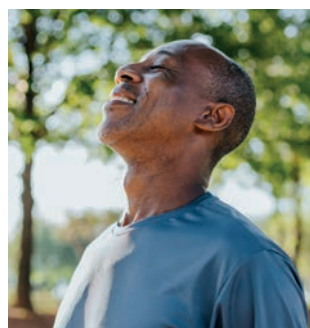

Hjælp til

At forstå dine smerter

Hjælp til
Superviseret træningsforløb for hofte og knæ

Hjælp til
Superviseret træningsforløb for ryg

Hjælp til
Brystsmerter

Hjælp til
Udredningsforløb for spændingshovedpine

Ny rapport viser stor ulighed på kiropraktorområdet

Rygsmertter og lommesmertter? For mange danskere er vejen til kiropraktoren blokeret af økonomiske barrierer, viser en ny rapport udarbejdet af Region Midtjyllands forsknings- og konsulenthus DEFACTUM og DKF.

Dansk Kiropraktor Forening (DKF) og Regionernes Lønnings- og Takstnævn (RLTN) under Danske Regioner indgik i marts 2023 et samarbejde med Region Midtjyllands forsknings- og konsulenthus DEFACTUM vedrørende en analyse af ulighed i sundhed på kiropraktorområdet med fokus på patienter med smerter og lidelser i muskler og led.

Rapporten har til formål at belyse social ulighed både i forhold til fremmødet til kiropraktorbehandling og antallet af konsultationer i et behandlingsforløb.

Rapporten afslører alarmerende niveauer af social ulighed i adgangen til kiropraktisk behandling.

Undersøgelser viser, at der er social ulighed i sundhed på flere områder i Danmark, herunder på muskel- og skeletområdet.

Ifølge undersøgelsen er indkomst den afgørende faktor, der afgør, om folk får adgang til kiropraktisk behandling. Personer med lav indkomst og rygsmerter har kun halvt så stor sandsynlighed for at søge kiropraktisk behandling sammenlignet med dem, der har en høj indkomst. Problemet er ikke kun en kilde til fysisk ubehag, men det har også dybtgående konsekvenser for samfundets mest sårbare borgere.

Det korte af det lange er, at brugerbetaling naturligvis skaber ulighed i sundhed – og det er et problem, der kræver øjeblikkelig handling.

– Vi er nødt til at sikre, at alle, uanset baggrund, har adgang til den bedst mulige behandling og rådgivning, ellers fortsætter den negative spiral med sygemelding, førtidspension og dårlig livskvalitet for de svageste i samfundet,” advarer Michael Christensen, formand for Dansk Kiropraktor Forening.

I kølvandet på rapportens konklusioner har et ekspertpanel med bred erfaring og viden om kiropraktorområdet samt social ulighed udarbejdet anbefalinger, der sigter mod at reducere uligheden. Et af forslagene går ud på at nedsætte brugerbetalingen for udvalgte patientgrupper og etablere særlige pakkeforløb til personer, der er socialt sårbare.

– Det muskulo-skeletale område, herunder ryg og nakke, påvirker flest danskere i sundhedsvæsenet og er samtidig en af de mest omkostningskrævende behandlinger. En væsentlig årsag til dette er brugerbetalingen. En anden årsag er, at området ikke får tilstrækkelig politisk opmærksomhed. Hvert år rammes over 1½ million danskere af smerter i bevægeapparatet, inklusive de fattigste, der ikke har mulighed for at få den rette behandling og rådgivning,” påpeger Michael Christensen.

I en tid, hvor vi stræber efter at etablere et mere retfærdigt sundhedssystem, er det derfor afgørende, at vi handler uden tøven. At reducere brugerbetalingen og implementere specifikke initiativer udgør en indledende indsats for at sikre, at alle borgere, uanset deres økonomiske baggrund, får adgang til kiropraktisk behandling. Dette skridt sigter mod at fremme en sundhedspleje, der er mere lige og retfærdig for alle.

Vi er nødt til at turde **DANSK SELSKAB FOR KIROPRAKTIK**

Alt for mange oplever daglige fysiske smerter. Christina Nilesen fra bestyrelsen udfordrer kiropraktorer til at forandre praksis for at hjælpe patienter bedre. Hendes vision indebærer banebrydende tiltag, der gør sundhedsplejen mere engagerende og tilgængelig. Ved at tage en aktiv rolle i kampen mod ulighed og fremme vanskelige samtaler, ser hun en vej mod en smertefri fremtid for patienterne.

Dansk Kiropraktor Forening (DKF) har i lang tid arbejdet målrettet på at belyse den sociale ulighed inden for bevægeapparatsområdet. Dette fokus har skabt opmærksomhed ikke kun inden for kiropraktorkredse, men også bredere, og seneste rapporter, herunder en initieret af DKF og udarbejdet af DEFACTUM, viser tydeligt omfanget og omkostningerne ved den sociale ulighed.

Social ulighed og nødvendige indsats

Resultaterne fra rapporten bekræfter, som forventet, at der eksisterer social ulighed på kiropraktorområdet. Personer med kort uddannelse, lav familieindkomst og/eller uden beskæftigelse opsøger sjældnere kiropraktorbehandling og har færre kiropraktorforløbskontakter sammenlignet med andre grupper.

Inden for sundhedsvæsenet generelt er der en pågående udvikling med omstrukturering af behandlingen af muskuloskeletale sygdomme for at imødegå økonomiske udfordringer, personalemangel og den stigende ældre befolkning. Der er fokus på at mindske uligheden i sundhed. Vi er derfor nødt til som kiropraktorer at foretage interne ændringer for at være en del af en samlet strategi til

– Det kræver, at vi som kiropraktorer er villige til at revurdere vores praksis og implementere nye tiltag for at hjælpe patienterne bedre. Vi må tage aktivt del i at mindske uligheden ved at implementere nye redskaber i vores kliniske praksis.

...

at reducere konsekvenserne af social ulighed i muskuloskeletale lidelser.

En vigtig del af dette er at have modet til at føre vanskelige samtaler, selvom de kan tage tid. Disse samtaler behøver ikke at finde sted med alle patienter, men med dem, der har behov for det. Som Morten Høgh påpeger, er egen læge ikke altid i stand til eller har tid til at diskutere sygefravær med patienter, hvilket skaber et behov for kiropraktorer at påtage sig denne rolle.

I overenskomstforhandlingerne er det afgørende at adressere ulighed og de bekræftende resultater. Dette kræver, at vi som faggruppe ser på, hvordan vi kan ændre vores daglige praksis for at påtage os et større ansvar.

Aktiv indsats mod langvarigt sygefravær

En afgørende del af vores ekstra indsats bør fokusere på de patienter,

der er i risiko for langvarigt sygefravær og at forlade arbejdsmarkedet. Vi skal spørge os selv, hvor vi lige nu og her kan gøre en forskel. Identifikation af disse patienter og en proaktiv tilgang til deres sundhed kan hjælpe med at forebygge negative resultater og skabe en varig indvirkning.

Det er nødvendigt at forstå, at konsekvenserne ikke kun begrænser sig til økonomiske udfordringer og beskæftigelsesstatus. Langtidssygdom kan have dybtgående konsekvenser for deres generelle sundhed og livskvalitet.

Det er derfor afgørende at formidle budskabet om, at få folk tilbage på arbejdsmarkedet ikke kun handler om penge. Det bør betragtes som en del af vores samlede ansvar. Mens der er udfordringer, såsom brugerbetaling og prioriteringer i sundhedsvæsenet, er det vigtigt allerede nu at vise velvilje som medspillere og anerkende kiropraktorens rolle som en vigtig aktør i at mindske social ulighed.

Det kræver mod, tid og nye tilgange at gøre en ekstra indsats for vores patienter. Ved at integrere disse ændringer i vores kliniske praksis og forpligte os til at gøre en forskel, kan vi ikke kun styrke vores position som medspillere på sundhedsområdet, men også fremtidssikre patientpleje og bidrage til en mere retfærdig sundhedssektor. Det er på tide at tage det næste skridt og skabe positive forandringer i vores daglige arbejde.

Håndtering af sygefravær – et liv med smertelindring

Alle kiropraktorer møder i deres virke patienter, der hver især kommer i en sårbar situation. Det enten være sig med smerter og/eller funktionsbegrænsninger.

Nogle gange kan smerterne og funktionstab hos patienten medføre risiko for sygemelding. Nogle gange møder vi først patienterne, når de allerede er sygemeldte. Alle uanset socialt lag kan havne i en situation, hvor der er brug for en ekstra håndsækning. Mette Buus Beck deler værktøjer til håndtering af sygemeldte patienter

Jeg synes det er vigtig, at vi, med den brede uddannelse vi har, bringer alle aspekter af vores viden i brug for at hjælpe dem bedst muligt på vej tilbage på ret kurs. Ofte ser vi bevægeapparatspatienterne mere i løbet af et sygemeldingsforløb end deres alment praktiserende læge gør. Jeg mener derfor vi har en unik mulighed for sammen med patienten at lægge en personlig plan for arbejdsfastholdelse. Jeg tror mange kiropraktorer kan stå med en følelse af at mangle konkrete værktøjer til hvordan dette kan gøres.

Guide til håndtering af den sygemeldte patient

Derfor synes jeg det har været en fornøjelse at arbejde i fokusgruppen

med ligesindede kollegaer for at udarbejde de værktøjer, der er præsenteret i folderen "Guide til håndtering af den sygemeldte patient". Det har været en lærerig proces og jeg synes jeg er blevet klogere på hvordan det kommunale system hænger sammen. Bare det at lære "lingoen" kan være en udfordring. For hvad betyder det egentlig når patienten har været til møde i "rehabiliteringsteamet" eller at de er hos et "jobafklaringsforløb".

Hvorfor er det vigtigt at få patienter tilbage på arbejdsmarkedet?

Guiden præsenterer praktiske redskaber til at støtte en patient i at bevare sit arbejde eller opnå en hurtig tilbagevenden til arbejdspladsen.

Selv har jeg stor gavn af redskabet "mikserpulten", hvor jeg nemt kan visualisere og diskutere med patienten om de forskellige indstillinger, der kan justeres i den aktuelle arbejdssituation. Dette kan inkludere muligheden for, at patienten arbejder på reduceret tid pr. dag eller i løbet af 3 dage om ugen. Det kan også omfatte valgmuligheder for at undlade visse arbejdsopgaver eller udforske tilpasningsmuligheder for at skåne for visse hensyn. Det har ofte vist sig at kunne føre til en delvis sygemelding i stedet for en fuldstændig sygemelding. Det kan også fremskynde en delvis raskmelding, selv før patienten er klar til en fuld raskmelding.

For patienter, der befinder sig i længerevarende eller mere komplekse forløb, kan beskrivelser af funktionsevnen også udgøre vigtige redskaber. Evalueringen af funkti-

onsevnen spiller en central rolle i kommunens beslutningsproces om, hvilke initiativer der kan iværksættes for at forbedre patientens evne til at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet. Som kiropraktorer har vi en unik position til at udarbejde sådanne beskrivelser, f.eks. til den alment praktiserende læge.

En hjælpende hånd og dialog

Det er tydeligt, at dette arbejde kræver mere tid, og nogle vil måske fravælge det på grund af manglende økonomisk incitament i vores overenskomst. Jeg mener dog, at det er afgørende, at vores fagområde engagerer sig seriøst i denne kontekst. Jeg tror, at vi kan spille en betydelig rolle i at hjælpe flere med at opretholde tilknytningen til arbejdsmarkedet. Jeg tror også på, at gennem en konstruktiv dialog kan vi hjælpe folk med at forbedre deres arbejdsliv i fremtiden, da de måske bliver mere opmærksomme og ansvarsbevidste omkring visse forhold.

Jeg oplever at patienterne bliver positivt overraskede over at kiropraktoren også evner kommunikation omkring sygemelding. Første gang, jeg anvendte skabelonen til funktionsevnebeskrivelse, var faktisk i forbindelse med en patient, Bitten, der ansøgte om seniorpension. Her fik jeg skitseret de bevægeapparatsproblematikker der var til stede og som samlet set gjorde at patienten ikke var i stand til at arbejde mere end 15 timer pr uge. Hun fik sin seniorpension og trives i dag langt bedre med sin ryg og har overskud til at lege med sit barnebarn.

Bittens Rejse: Fra sygemelding til livskvalitet

Bitten's historie begyndte i 2011, hvor hun var ansat som pædagog i en lille specialklasse på en folkeskole. Efter 12 år med hårdt arbejde og konstant stress blev Bitten sygemeldt og senere fyret. På trods af disse udfordringer og en alder af 65 år, rejste Bitten sig igen og fandt en ny retning i livet.

Efter endt stressforløb valgte Bitten, efter et halvt år, at arbejde som tjener i en lille cafe hvor hun bor, men da den lukker hver vinter, måtte hun finde på noget andet.

– Jeg valgte at forfølge min passion og forsøge at leve af det jeg elsker at lave. Derfor besluttede jeg, at jeg ville starte en systue, da jeg elsker at sidde ved en symaskine. Jeg fik økonomisk støtte fra min søde far og havde min systue i 8 år. Hvilket har givet et enormt slid på mine skulder, lænd og mine hænder. Jeg har haft slidgigt i mange år og det har desværre ikke hjulpet med den slags arbejde, understreger Bitten.

Da COVID-19 ramte og tvang mange deriblandt Bitten til nedlukning, blev det en ekstra stressfaktor for hende som selvstændig.

– Jeg begyndte at søge hjælp og efter et omfattende udredningsforløb var det faktisk Mette, der effektivt identificerede årsagen og udarbejdede en plan for behandling, fortæller Bitten.

Gennem mere end et års intensivt behandlingsforløb fandt Mette årsagen til Bittens skuldersmerter og satte en plan i gang. Gode samtaler med Mette hjalp med at forstå forbindelsen mellem krop og sind, og det var her, Bitten endelig gennemførte processen med at få en seniorpension.

Efter at have modtaget den nødvendige rådgivning og støtte fra Mette, opnåede Bitten en afgørende indsigt i, hvordan hun kunne opretholde både fysisk og psykisk velvære. På trods af udfordringerne i det seneste halve år af forløbet er Bitten i dag i stand til at leve sit liv i sit eget tempo og undgå overbelastning af sine skuldre.

Bitten har nu et liv, der er fyldt med frihed og livskvalitet. Gennem øvelser og vejledning fra Mette har hun opnået perioder med god fysisk formåen. Bittens liv har taget en positiv drejning, og hun har nu redskaberne til at håndtere udfordringer og bevare en balanceret tilværelse. Bittens historie er et eksempel på, hvordan gentagne

bevægelser og belastninger over tid kan føre til helbredsproblemer og hvordan man kan få hjælp højere grad kan håndtere smerter i dagligdagen.

En inspirerende historie om vigtigheden i dialog og håndtering af patienter. Gennem øvelser og kyndig vejledning fra, Mette Buus Beck, kiropraktor hos Klinikken på Klintevej i Kerteminde, har Bitten formået at genopdage perioder af optimal fysisk formåen. Det, der engang var præget af sygemeldinger, er nu blevet til legende stunder med hendes 2-årige barnebarn.

Bittens livsrejse har taget en positiv drejning, og hun har i langt højere grad lært at omfavne livets udfordringer. Hun har fået redskaberne til ikke blot at overvinde fysiske hindringer, men også til at bevare en balanceret tilværelse. Hendes historie er et levende bevis på, hvordan en dedikeret indsats og den rette vejledning kan være en hjælp til at bevare livskvaliteten.

Har du spørgsmål, kommentarer eller andet i forhold til KiroSport Danmark må du endelig kontakte os – du finder information og kontaktoplysninger på:

Kontaktinfo: <https://dskkb.dk/kontakt/>

Koldterapi til lindring af fysiske smerter

- Ømme muskler
- Overbelastede muskler
- Ondt i ryggen
- Ledsmerter
- Smerter i benene
- Forstrækninger
- Forstuvninger
- Sportsskader

T: 8654 0058
info@yourcare.dk
yourcare.dk

BIOFROST®
er 100% vegansk
og uden: farve,
parfume, hormon-
forstyrrende stoffer
og parabener.

KULDE

BIOFROST® RELIEF™ GEL

Sænker hudens overflade-temperatur og aktiverer kroppens kuldereceptorer, hvorved smerten kan lindres.

KULDE + VARME

BIOFROST® ACTIVE™ GEL

Unik kulde-/varme effekt som aktiverer hjernens termoreceptorer, hvorved smerten kan lindres.

**ENESTÅENDE
TILBUD
PÅ KIRCACS**

CERTIFICERET JOURNALSYSTEM

Vil du arbejde med egne kvalitetsdata i praksis - brug KirCACS

KirCACS er certificeret af sundhed.dk hos Sentinel

Bruges af flere end 65 % af alle danske kiropraktorer
(DKF resultatrapport 2022)

SKIFT JOURNALLEVERANDØR OG SPAR 50% PÅ OPSTARTSGEBYRET

GÆLDER FOR DE FØRSTE 10 KLINIKKER, DER TEGNER ABONNEMENT I EFTERÅRET 2023

DIT JOURNALSYSTEM

KirCACS er udviklet af kiropraktorer til kiropraktorer og skræddersyet til kiropraktorerne specifikke behov

GØR SOM DINE KOLLEGER

Kontakt os via kontaktformularen på www.kircacs.dk for at blive en del af KirCACS

KirCACS

www.kircacs.dk

Tak for tilliden – jeg er allerede trukket i arbejdstøjet

Jeg havde et fantastisk Fagligt Årsmøde og generalforsamling i år. Udover selv at blive genvalgt, få suppleret bestyrelsen med et stærkt nyt medlem, så fik vi også jeres ja til en kontingentstigning. Og så hyggede jeg mig sammen med jer alle sammen i de tre dage årsmødet varede.

Jeg er stolt af, at det hele kunne lykkes – og jeg takker jer medlemmer for opbakningen. Jeg synes vi havde en god debat og jeg er glad for at så mange nye ansigter havde lyst til at supplere de ældre på talerstolen.

Jeg vil også takke Pernille Popp for en stor indsats i bestyrelsen gennem de sidste 6 år. Pernille bliver svær at undvære, men jeg føler, at vi har fået en god erstatning i Anette Ravn Nørregaard, der med egne ord er 'kronisk ansat' og derfor helt sikkert vil fastholde sit fokus på den voksende gruppe af ansatte kiropraktorer. Og bare rolig: vi glemmer ikke de offentligt ansatte. Og som jeg nævnte i min mundtlige beretning: vi skal have endnu flere af jer.

Med hensyn til kontingentstigningen, så er jeg glad for, at der var flertal for bestyrelsens forslag. En kontingentstigning er ikke sjov at gennemføre, slet ikke når man allerede har et højt kontingent.

Men som I kan læse i det nye målprogram (som forhåbentlig er kommet med ud sammen med bladet her) har vi masser af arbejds mål

i Dansk Kiropraktor Forening. Vi er slet ikke i mål endnu.

Vi kiropraktorer har heldigvis allerede en stærk position i det danske sundhedsvæsen, men det er vigtigt, at vi bliver ved med at arbejde for muskel-skelet-patienternes rettigheder, for lavere brugerbetaling og for at man tager muskel-skelet-smerter mere alvorligt og laver en national plan for området.

Vi har også en overenskomstforhandling på vej i det nye år. Vi er fulde af optimisme og gode ideer. Men vi ved også at Danske Regioner helt sikkert har både modkrav og lommemesmerter. Det bliver spændende.

Også på de interne linjer har vi skruet op for arbejdsindsatsen. Vi har mange unge medlemmer – og får forhåbentlig endnu flere. Men gør vi det godt nok for dem? Leverer vi de tilbud, de har brug for? Og hvordan kan vi få de unge til at engagere sig i vores kamp for bedre forhold og mere indflydelse for kiropraktorerne. Det ser jeg frem til at komme i gang med.

Vi ses!

Formand
Michael Christensen

Foto: Søren Osgood

Spørgerunden: Vi dykker ned i bestyrelsen

ANETTE RAVN NØRREGAARD

Alder og civilstand: 48 år, gift og har tre drenge
CV: Kiropraktisk klinik Vestertorv, Kolding
 Efteruddannelses-koordinator på KVC
 Formand for udvalget for privatansatte frem til 2023 (været en del af udvalget i ca 15 år)
 Underviser gennem mange år, både om studieadjunkt og ekstern lektor

Vi byder velkommen til Anette Ravn Nørregaard, det nyeste medlem i DKF's bestyrelse. I den forbindelse deler hun sin motivation, mærkesager og forhåbninger som nyeste medlem af bestyrelsen.

Hvorfor er du gået ind i bestyrelsen?

Jeg er et menneske der engagerer mig i ting. Jeg synes det er interessant at have en føling ikke bare med hvad der sker, men også hvorfor det sker og få indsigt. Det er inspirerende at være med til at sætte skub i en udvikling, forbedre eksisterende forhold eller simpelthen bare at gøre noget bedre i dag end det var i går.

Derudover har jeg været fagpolitisk aktiv gennem hele min kiropraktorkarriere, så da jeg blev spurgt om jeg ville stille op til bestyrelsen, så var det svært ikke at sige ja tak.

Hvad er dine mærkesager?

Min mærkesag ligger i det foreningsnære – medlemsaktivering, medlemskommunikation og så brænder jeg for de ansatte og deres løn- og ansættelsesvilkår.

En anden mærkesag er uddannelse og efteruddannelse. Som kiropraktorer siger vi ja til livslang læring og det skal både forening og arbejdsgiver naturligvis bakke op om. Men det betyder ikke, at jeg synes at ansvaret for at prioritere efteruddannelse ikke også ligger hos den enkelte.

Hvad håber du, at der kommer du af bestyrelsesarbejdet?

Jeg håber at kunne bidrage til at give medlemmerne af DKF en mere omfattende forståelse af foreningens formål og de muligheder, den kan tilbyde dem.

Jeg tror mange tænker: "Hvad er der i det for mig?" Og der har vi som forening en stor opgave i også at få den del kommunikeret.

JACOB TOFT VESTERGAARD

Alder og civilstand: 40 år, gift og har to bonusbørn
CV: Driver klinik i Støvring, Bestyrelsesmedlem i DKF siden 2017
 KKF bestyrelsesmedlem i hovedstaden 2012-15

Vi byder Jacob Toft Vestergaard velkommen som den nye næstformand i DKF's bestyrelse. Dyk ned i hans motivation, mærkesager og forventninger som næstformand i bestyrelsen.

Hvorfor vil du gerne være næstformand?

At være næstformand er en bestyrelsesopgave, der især handler om at støtte formanden i hans opgaveløsning og arbejde. Men jeg får selvfølgelig også mere ansvar - både på vegne af forening og medlemmer, men også for mig selv. Med et øget ansvar kommer også en større mulighed for at være med til at forme og repræsentere vores forening. Det synes jeg der bliver en enormt spændende opgave

Hvad er dine mærkesager?

Jeg brænder i den grad for at være kiropraktor og for vores forening. Jeg vil bruge min energi på at sikre, at vi kiropraktorer ikke står stille, men hele tiden udvikler os og fortsætter integration ind i det danske sundhedssystem .

Derudover synes jeg at det er enormt vigtigt, at vi hele tiden arbejder på at engagere medlemmerne i DKF, så vi er flere der er med til at gøre arbejdet. Vi er simpelthen stærkere, når vi løfter i flok.

Hvad håber du at der kommer du af bestyrelsesarbejdet?

Når jeg engang kigger tilbage, så håber jeg at vi er blevet endnu bedre til at kommunikere både indad og udadtil. Som forening skal DKF arbejde med at lytte og st gå i dialog med medlemmerne – og skabe fællesskaber medlemmerne imellem og styrke engagementet.

Udadtil skal vi blive ved med at arbejde konstruktivt med både søsterforeninger, samarbejdspartnere og embedsværk. Vi skal være en medspiller. Ikke en modstander. Vi skal blive bedre til at spille os selv på banen, hvor der er behov for os i samfundet og ikke kun der, hvor vi selv synes det er relevant.

Beskyt
din omsætning
fra **401** kr./md.

Hvem sikrer dig, hvis du bliver syg?

Hvad sker der med din virksomhed og livet derhjemme,
hvis du selv eller din eneste medarbejder bliver syg?

Via vores samarbejde med Dansk Kiropraktor Forening ved vi, at du og dine kollegaer i branchen er uundværlige for virksomhedens omsætning. Måske er du endda helt alene om at hente omsætningen hjem, men har du tænkt på, hvad der sker med din omsætning, hvis du bliver syg eller kommer ud for en ulykke og skal sygemeldes?

Beskyt din omsætning fra 401 kr./md.

Med en sygedriftstabsforsikring kan du sikre din omsætning, hvis du eller en af dine ansatte bliver uarbejdsdygtig på grund af sygdom eller ulykke. Du er sikret op til 29.686 kr. om måneden – ud over de offentlige sygedagpenge.

Vil du vide mere, kan du ringe til os på **33 55 31 90** eller sende en mail til erhverv@codan.dk.

Forsikring er værd at gøre ordentligt

CODAN

Fagligt Årsmøde med efteruddannelse, politik – og fest

Det andet Faglige Årsmøde i Dansk Kiropraktor Forenings historie løb af stablen på Odeon i Odense den 9-11. november 2023. For i modsætning til Faglig Kongres der finder sted i de lige år, er Fagligt Årsmøde en kombination af efteruddannelse og generalforsamling.

Og som sædvanlig, fristes man til at sige, mødte kiropraktorerne frem i stort tal. For at blive klogere, for at give deres mening til kende og selvfølgelig: for at være sammen.

Det samlede deltagertal ligger en sjat under sidste og forrige års rekordniveauer – men antallet af deltagende kiropraktorer ligner sig selv fra de foregående år. Med 430 kiropraktorer er det blot 19 under sidste års niveau.

For i modsætning til Fagligt Årsmøde i 2021 og Faglig Kongres i 2022 var der i år ikke et særskilt sekretærspor. Det betyder, at de næste 100 sekretærer, der har deltaget de sidste par år ikke fylder i deltagertallet.

575
deltager i alt
2023

Vi ses til Faglig Kongres i Odense i 2024

Et indblik i deltagernes oplevelser

At rejse er at leve, sådan lyder ét af H.C. Andersens mest kendte citater. Og torsdag den 9. november rejste 430 kiropraktorer fra nær og fjern for at deltage på Fagligt Årsmøde på Odeon i Odense. Her blev der traditionen tro fyret op for spændende workshops, interessante taler og møder med nye- samt gamle bekendtskaber.

Bettina Miltersen og Heidi Birkwald Thorstensen, der begge er kiropraktorer på den Røde Plads i Holstebro, deler deres erfaringer og synspunkter fra Fagligt Årsmøde 2023.

En begivenhed de ser frem til i deres kalender hvert eneste år. Heidi, som blev færdiguddannet i 2015, har deltaget hvert år undtagen under sin barselsorlov. For hende er det en fast tradition og en værdifuld måde at efteruddanne sig på.

– Det er hyggeligt at se kollegaer og tidligere medstuderende, siger Heidi, som vægter arrangementet højt. Det giver mulighed for at opdatere sig inden for forskellige områder på relativ kort tid. Den praktiske tilrettelæggelse af arrangementet gør det nemt at deltage og udnytte de faglige og sociale aspekter af mødet.

Bettina fremhæver ligeledes betydningen sin deltagelse og hvordan hun får checket ind på Dansk Kiropraktor Forening, Selskabet, Rådet og den politiske udvikling. Årsmødet fungerer som en kilde til opdatering og oplysning om retningen samt de fremadrettede planer for faget. Torsdagens heldagsprogram var et særligt højdepunkt med fokus på forskellige emner. Heidi og hendes kolleger satte pris på muligheden for at dykke ned i et specifikt emne.

Denne dag gav også mulighed for at knytte bånd med yngre kollegaer, hvilket var en ny og givende oplevelse.

– Det skabte relationer at være sammen en hel dag,” fortæller Bettina.

Et bånd mellem kollegaer

– Noget jeg altid har vægтет højt, er at være med til de sociale arrangementer, siger Bettina der i år faldt i snak med studiekammerater, hun ikke havde set i mange år.

Vi havde den bedste årgang med klæd-ud fester, det var alt sammen tema-fester den gang. Vi sad og delte minder og mindedes de gode år, vi tilbragte sammen. Hvilket har ført til, at det hold, vi var en del af for 35 år siden, blev enige om at mødes og fejre 35-års jubilæum hos Anette der har klinik i Nyhavn - selvfølgelig med temaet sømænd, fortæller Bettina.

Bettina Miltersen

Heidi og Bettina understreger begge vigtigheden af det sociale aspekt ved årsmødet, hvilket skaber stærke bånd mellem kollegaer, både til Fagligt Årsmøde men bestemt også i transporten til og fra Odeon, Odense.

Det er næsten som at være til en "fætter-kusine" fest

– Vi havde også god tid til at snakke på vejen hjem, hvilket var en ekstra bonus. Især fordi Heidi ikke har været

ansat på klinikken i Holstebro så længe, kun siden 1. august,” fortæller Bettina.

Årsmødet blev derfor ikke kun en faglig, men også en personlig berigende oplevelse, der styrkede båndene mellem kiropraktorer på tværs af generationer.

Heidi Birkwald Thorstensen

Et fagligt program med

Til Fagligt Årsmøde 2023 havde Kiropraktorernes Videnscenter sammensat et varieret program af faglige aktiviteter og oplæg med holdninger og meninger fra interessante meningsdannere med noget på hjerte.

Til Fagligt Årsmøde 2023 havde Kiropraktorernes Videnscenter sammensat et varieret program af faglige aktiviteter og oplæg med holdninger og meninger fra interessante meningsdannere med noget på hjerte.

Tanja Popp (enhedschef, Sundhedsstyrelsen), Jakob Kjellberg (professor i sundhedsøkonomi, VIVE), Morten Høgh (ph.d., MSc Pain) og Peter Much Jensen (afdelingschef, Sundhedsdatastyrelsen) havde alle takket ja til invitationen fra Kiropraktorernes Videnscenter til at komme og holde oplæg og debattere emner, der er relevante og interessante for kiropraktorer.

Opsang til kiropraktorerne

Videnscentrets bestyrelsesformand, Annette Blynel, var på talerstolen ved åbningen af årsmødet. Her kom hun

bl.a. med en kraftig opfordring til kiropraktorerne om at deltage i debatten for at ændre på forholdene for kiropraktorerne i sundhedsvæsenet.

National strategi for MSB og digitalisering

Tanja Popp og Jakob Kjellberg debatterede behovet og forudsætningerne for en national strategi for håndtering og behandling af muskelskeletbesvær sammen med bl.a. DKF's formand, Michael Christensen.

Morten Høgh zoomede ind på de krav, kroniske smerter stiller til kiropraktorfaget fra scenen i Odeons store sal. Peter Much Jensen diskuterede digitalisering i kiropraktorpraksis sammen med Jan Hartvigsen og Cecilie Testern Wissing, og de tre paneldeltagere diskuterede godt og skidt med hensyn til digitalisering.

Michael Christensen

Jacob Kjellberg

Tanja Popp debatterer muskelskeletbesvær

Vivial Kil

Richard Brown

Bifald til talerne fra salen

noget for alle

Besøgende i udstillerområdet

Åbningsreception i en gammel bankboks

Manuelle teknikker og perifære led

Faglige moduler kan også være andet end at sidde og lytte

Snakken gik lystigt i pauserne

Peter Munch Jensen præsenterede digitalisering fra et samfundsmæssigt perspektiv. Han fremlagde de generelle tendenser i sundhedsvæsenet, med fokus på særligt primærsektoren og fortalte, at planen generelt er at mere behandling skal foregå i patientens eget hjem. Cecilie Testern Wissing argumenterede for, at digitalisering skal være et supplerende værktøj for kiropraktoren.

Masser af ny viden

Men årsmødet var meget mere end plenumsessioner. Rundt omkring i Odeons konferencelokaler og på SDU afholdt Kiropraktorerne Videnscenter en række efteruddannelseskurser.

Man kunne få mere viden om bl.a. self-compassion for sundhedsprofessionelle, søvn og smerter, udredning af nakke, skulder og armsmerter, manuelle teknikker til perifere led, nye horisonter for røntgen, patientuddannelse og en gennemgang af den store kvalitetsrapport PoKK23.

Da det faglige program sluttede sent fredag eftermiddag, kunne arrangørerne se tilbage på to gode dage med masser af aktivitet og opbakning fra kiropraktorerne. Og allerede nu begynder Kiropraktorerne Videnscenters planlægning af de faglige aktiviteter til Faglig Kongres 2024.

Vi ses i Odeon i november 2024!

Specialepris

Amalie Andreasen og Hanna Mathilda Moritz fik specialeprisen for specialet "Rygforskning i Danmark 2012-2021 - et bibliometrisk studie" og 42 kandidater i Klinisk Biomekanik aflagde kiropraktorløftet. Tillykke til alle.

Prisen blev overrakt af Professor Jan Hartvigsen der i den forbindelse udtalte:

- Amalie og Hanna har været meget flittige og dygtige. De har gennemgået tusindvis af artikler med henblik på at skabe et overblik over de seneste 10 års danske rygforskning. Resultatet er flot, og derfor får de specialeprisen.

Formand

Michael Christensen genvalgt som formand for Dansk Kiropraktor Forening

Landets kiropraktorer valgte Michael Christensen som formand på foreningens generalforsamling uden modkandidater.

Det er Michael Christensens anden periode som formand.

- Jeg glæder mig til at fortsætte det arbejde, jeg har sat i gang. De danske kiropraktorer har heldigvis en stærk position i det danske sundhedsvæsen, men det er vigtigt, at vi bliver ved med at arbejde for muskel-skelet-patienternes rettigheder, for lavere brugerbetaling og for at vi tager muskel-skelet-smerter mere alvorligt og laver en national plan for området, siger Michael Christensen, formand for Dansk Kiropraktor Forening.

Michael Christensen er 43 år og har været medlem af Dansk Kiropraktor Forenings bestyrelse siden 2013, heraf 6 år som næstformand.

Michael Christensen driver klinik i Silkeborg. Privat er Michael gift med Lisbet Due Christensen, der også er kiropraktor. Sammen har de 2 børn på hhv. 10 og 12 år.

Dansk Kiropraktor Forenings hæderspris

Dansk Kiropraktor Forening besluttede i 2023 at indstifte en ny pris – Dansk Kiropraktor Forenings hæderspris. Den første hæderspris blev overrakt til Michael Vaarst der tidligere i år trådte tilbage efter 2 årtier som formand for Turnusudvalget.

I forbindelse med overrækkelsen af prisen udtalte Dansk Kiropraktor Forenings formand følgende:

- Du siger, at du ikke har ønsket at fylde eller være politisk, men bare få tingene til at fungere. Det sidste kan jeg genkende, men os, der har haft glæden af at have arbejdet tæt sammen med dig ved, at din falske beskedenhed heldigvis ikke holder – for du fylder så godt i landskabet, og at holde stædigt fast i, at tingene også skal virke helt ude i praksis, er noget af det hårdeste politiske arbejde, der er.

Ny næstformand

I forbindelse med bestyrelsens konstituering umiddelbart efter generalforsamlingen blev Jacob Toft Vestergaard valgt som ny næstformand.

Jacob Toft Vestergaard er 40, driver klinik i Støvring og blev valgt ind i Dansk Kiropraktor Forenings bestyrelse i 2017.

Privat er Jakob Toft Vestergaard gift med Susanne Bach, der også er kiropraktor.

Årets kiropraktor

Lisbeth Hartvigsen, kiropraktor hos kiropraktorerne Hartvigsen og Hein på Vestergade i Odense og ryggkonsulent i Region Syddanmark modtog kollegernes hyldest for sin store indsats for faget, da hun blev kåret som Årets Kiropraktor.

- Jeg elsker at have et arbejde hvor jeg både skal være dygtig med mit hoved og mine hænder. Jeg synes, at kiropraktorerne har rigtig meget at tilbyde borgere med smerter i muskler og led, siger Lisbeth Hartvigsen i forbindelse med overrækkelsen

Lisbeth Hartvigsen har gennem årene ydet en kæmpe indsats for faget – og det er blevet bemærket

- Det er ikke mindst arbejdet som Ryggkonsulent i Regions Syddanmark, hvor Lisbeth Hartvigsen har haft fokus på patienter med rygsmerter, kvalitetsudvikling i praksissektoren og samarbejde mellem praktiserende kiropraktorer, praktiserende læger, fysioterapeuter og sygehuse. Det har været imponerende at følge, siger Michael Christensen, Formand for Dansk Kiropraktor Forening

Det er netop Lisbeth Hartvigsens betydelige bidrag til rygsundheden og vores fag, der er grunden til, at Lisbeth Hartvigsen blev indstillet til prisen. I indstillingen står der bl.a. at:

"Lisbeth har en unik kiropraktorprofil, hvor hun ud over mange års klinisk arbejde og engagement, har opnået en ph.d.-grad og dermed også en forskeruddannelse. Lisbeth har via sin profil formået at bygge bro mellem forskning, formidling og klinisk praksis."

Æresmedlem

Vibykiiropraktoren Troels Gaarde bliver æresmedlem i Dansk Kiropraktor Forening.

Et æresmedlemskab udgør den absolut højeste opnåelige anerkendelse i Dansk Kiropraktor Forening. At blive æresmedlem i Dansk Kiropraktor forening kræver, at man har udført en enestående og betydningsfuld indsats for foreningen og faget. Det er der ikke nogen tvivl om, at Troels Gaarde har gjort siden han blev uddannet til kiropraktor i 1984.

- Jeg er stolt og overvældet over at være blevet udnævnt til æresmedlem i Dansk Kiropraktor Forening. Hvis vi alle sigter efter at være en lidt bedre kiropraktor end vi var i går, går vi en lys fremtid i møde, siger Troels Gaarde på talerstolen i forbindelse med udnævnelsen.

For allerede som 31 årig blev Troels Gaarde valgt som formand for Dansk Kiropraktor Forening i 1992. Formandsposten beholdt han i 5 år indtil 1997 hvor han trådte tilbage. Og siden da har Troels Gaarde fastholdt sit stærke engagement i foreningen og bestrider lige nu hvervet som formand for klinikejerudvalget.

- Troels Gaarde er ubestridt en af Dansk Kiropraktor Forenings kæmper. Hans hjerte banker for kiropraktik og for at være med hvor det sker. Det har vi haft stor glæde af i Dansk Kiropraktor Forening gennem mere end 30 år, siger Michael Christensen, Formand for Dansk Kiropraktor Forening.

Nyt medlem af bestyrelsen

Nyvalgt til bestyrelsen er Anette Ravn Nørregaard, ansat kiropraktor på Kiropraktisk Klinik, Kolding og efteruddannelseskonsulent på Kiropraktorernes Videnscenter i Odense. Pernille Popp havde efter 6 år i bestyrelsen valgt ikke at genopstille. Dansk Kiropraktor Forenings bestyrelse ser de næste to år således ud: Formand Michael

Christensen, Anders Jørgensen, Anette Ravn Nørregaard, Christina Nielsen, Henrik Frederiksen, Jacob Toft Vestergaard og Janni Lee Bang Brodersen.

Løfteaflæggelse

Ikke mindre end 42 nyuddannede kiropraktorer aflagde kiropraktorløftet og modtog alle deltagernes velkomstbifald

Travle forskere

Forskere fra Kiropraktorernes Videnscenter har i efteråret 2023 rejst kloden rundt for at deltage i forskellige konferencer og repræsentere dansk forskning i muskel-skeletbesvær.

Forskerne har i 2023 deltaget i følgende aktiviteter:

- 14th Organizational Design and Management Conference July, France
- International forum for back and neck pain research in primary care i Groningen i Holland
- World Congress on Low Back & Pelvic Girdle Pain i Melbourne i Australien
- WFC's World Congress i Gold Coast i Australien
- CARL residential i Australien

Vores forskere har ikke kun været menige deltagere på konferencer-

ne. I mange tilfælde har de været oplægsholdere, været ordstyrere på forskellige moduler på konferencerne og præsenteret deres forskning via postere. Og så må vi ikke glemme, at de også bidrog til de faglige aktiviteter ved Fagligt Årsmøde 2023.

Maya var i virksomhedspraktik hos Kiropraktorernes Videnscenter

I oktober måned havde Kiropraktorernes Videnscenter fornøjelsen af at have en virksomhedspraktikant tilknyttet.

Maya Probst Tabul blev færdig som kiropraktor i juli 2023, men har endnu ikke haft held til at finde sig en turnusplads. Derfor tilbragte hun hele måneden hos os, hvor hun indledte en omskrivning af sit speciale under supervision af Alice Kongsted.

Maya udnyttede sideløbende sine evner som korrekturlæser til at forbedre noget skriftligt materiale for os, så selv om omskrivningen af specialet endnu er i gang, efterlod hun et blivende indtryk på Kiropraktorernes Videnscenter.

Vores næste virksomhedspraktikant, Jeppe, står allerede og tripper efter at komme i gang.

Midlertidigt ingen adgang til min side på kiroviden.dk

Den 1. november 2023 lukkede NemID.

Lukningen medfører, at du ikke kan få adgang til min side på kiroviden.dk før overgangen til MitID er fuldt etableret. Det forventes at ske i begyndelsen af 2024.

Ønsker du at anmode om kompensation for ordinære kursusaktiviteter, skal du klikke på linket i artiklen med samme navn på kiroviden.dk og indtaste de informationer, som du normalt plejer at indtaste. Udbetalingen sker forsat via Danske Regioner.

Har du spørgsmål kan du kontakte Kiropraktorernes Videnscenter på efteruddannelse@kiroviden.sdu.dk

Tillidsposter til medarbejdere på Kiropraktorernes Videnscenter

TILLIDSPOSTER TIL MEDARBEJDERE PÅ KIROPRAKTORERNES VIDENSCENTER

<p>HENRIK WULFF CHRISTENSEN DIREKTØR OG FORSKNINGSLEDER</p> <p>Valgt ind i bestyrelsen for Swiss Foundation for Chiropractic Research</p>	<p>ANETTE RAVN NØRREGAARD KIROPRAKTØR OG EFTERUDDANNELSESKONSULENT</p> <p>Valgt ind i bestyrelsen for Dansk Kiropraktor Forening</p>
---	---

CARL Residential i Sydney en kæmpe succes

Chiropractic Academy for Research Leadership – CARL – holdt i oktober sit årlige møde i Sydney, Australien.

Her diskuterede de 14 CARL Fellows de udfordringer yngre forskere med kiropraktorbaggrund kæmper med. Desuden arbejdede de på forskningsprojekter og lyttede til og

diskuterede med gæstetalere, der er specialister i kreativitet og tværdisciplinære akademiske miljøer. Mødet blev denne gang holdt på University of Technology Sydney og på Macquarie University Sydney.

CARL er et globalt netværk af talentfulde yngre forskere, der arbejder sammen om forskningsprojekter og om lederskab inden for kiropraktik. Danmark har for øjeblikket 2 CARL Fellows, det er adjunker Steen Harsted og Casper Glissman Nim. CARL er grundlagt og ledes af professorerne Jon Adams (Australien), Greg Kawchuk (Canada) og Jan Hartvigsen (Danmark). CARL er finansieret af en række internationale kiropraktororganisationer herunder European Center for Chiropractic Research Excellence (ECCRE). Kiropraktorerens Videncenter bidrager ved at administrere CARL.

Arbejdsgruppe for patientrapporterede oplysninger har indledt arbejdet

I oktober afholdt arbejdsgruppen bag udviklingen af et nationalt PRO-skema til mennesker med kroniske smerter sin første workshop. Initiativet sker på baggrund af Sundhedsministeriets "Strategi for smerteområdet – en handlingsplan målrettet mennesker med kroniske smerter".

Arbejdsgruppen skal udvikle et PRO-skema til mennesker med kroniske smerter, der kan anvendes systematisk i daglig klinisk praksis og til kvalitetsudvikling i og på tværs af alle sektorer i det danske sundhedsvæsen.

PRO-skemaet er et arbejdsredskab til behandlere på tværs af sektorerne i det danske sundhedsvæsen. Når det er færdigudviklet, er det meningen, at en behandler skal bruge det til at indsamle data i samarbejde med en patient under en konsultation.

De data, der er tale om, er en patients svar på spørgsmål om deres helbredstilstand. Svarene indsamles ved at bruge et spørgeskema, som patienten selv udfylder.

Svarene kan behandleren og patienten bruge til at tage beslutninger i deres dialog, og de kan bruges på tværs af sektorerne i sundhedsvæsenet, og til forskning og til kvalitetsarbejdet. I forskning kan de indsamlede data bruges til at forbedre eller udvikle nye PRO-spørgeskemaer eller til at optimere behandlingsforløb.

I kvalitetsarbejdet kan data bruges som kvalitetsmål eller indikatorer, der f.eks. viser, om den indsats, der bliver ydet i sundhedsvæsenet, er gavnlige.

Læs mere om Det Nationale PRO-arbejde på PRO-sekretariatets hjemmeside <https://pro-danmark.dk/da>

Bolette Brunmark (Klinikejer og kiropraktor Rygcenter Randers), Alice Kongsted (Kiropraktorerens Videncenter og SDU) og Marlene Øllegaard Terkelsen (KviK) deltager i arbejdsgruppen som repræsentanter for de danske kiropraktorer og kiropraktorerens kvalitetsarbejde.

Nyklækkede idrætskiropraktorer!

7 dygtige kiropraktorer har netop afleveret den afsluttende opgave og er dermed blevet færdige med Kiropraktorernes Videnscenters Masterclass i Idrætskiropraktik.

Kursisterne som deltog på modul 7 af Masterclass i Idrætskiropraktik med underviser Corrie Myburgh og Martin Isaksson, Formand for FICS.

Masterclass i idrætskiropraktik er en re-konceptualisering af den originale Idrætskiropraktiske Efteruddannelse (IKE), som har været udbudt som uddannelsesforløb siden 2016. Målet har været at styrke danske kiropraktoreres kompetencer til at yde et højt fagligt og teknisk niveau i behandlingen af idrætsudøvere. I november 2023 færdiggjorde 8 kiropraktorer det nye uddannelsesforløb.

De nye idrætskiropraktorer har gennemgået 7 weekendmoduler fordelt over 1 år, indenfor bl.a. rehabilitering, diagnostik, undersøgelse, manuel behandling og sportspsykologi. For at færdiggøre et modul skulle kiropraktorerne aflevere en modulopgave, der skulle bedømmes og bestås. Masterclass i Idrætskiropraktik blev afsluttet med en obligatorisk opgave, der skulle skabe sammenhæng mellem de forudgående moduler. Efter at have gennemført forløbet har to af kursusedtagerne, Sune Hougaard og Dan Andersen, evalueret Masterclass'en.

Hvordan har forløbet Masterclass i Idrætskiropraktik været?

Både Sune Hougaard og Dan Andersen har været glade for at deltage i Masterclass'en.

- Det var spændende! Der var mange gode input fra oplægsholdere, men især også medkursister. Der er blevet skabt et godt netværk indenfor IKE-gruppen (kursusgruppen, red.), men også med gode forbindelser ud til andre fagligheder, fortæller Sune Hougaard.

Dan Andersen er også godt tilfreds med forløbet.

- Forløbet har været godt, der har været stor fokus på at komme omkring en bred kam af de aspekter som kan være relevante når der arbejdes med atleter, lige fra sportspsykologi til manuelbehandling og det tværfaglige samarbejde. Kursusprogrammet var oprindeligt noget sammenpresset, men med de nye datoer som blev givet ud, kom der lidt længere afstand mellem modulerne så der også var plads til livet i weekenderne.

Hvordan kan du bruge forløbet i dit videre virke som kiropraktor?

Sune Hougaard har bandt andet brugt den viden, han har fået på kurserne til at give sine patienter en bedre rådgivning. Men det er ikke det eneste, han har taget med sig.

- På banen har jeg fået udvidet mine kompetencer for undersøgelse og diagnostik. Og jeg føler mig bedre klædt på til at vejlede mine atleter om, hvad de kan forvente når deres skader skal håndteres i det danske sundhedssystem.

Dan Andersen bruger sine nye kompetencer både til idrætsudøvere og almene patienter

- Masterclass i Idrætskiropraktik har givet en masse nyttige værktøjer til behandling og forståelsen af idrætsudøveren. Trods det sportslige fokus, kan mange af disse værktøjer også være nyttige for de almene patienter i klinikken.

Er der noget specifikt på kurset som har gjort størst indtryk?

Hos Sune har især tankerne om tværfaglighed, og om at bruge hinanden som samarbejdspartnere til at udvide egne kompetencer sat sine spor. Men også det at blive tvunget til at tænke over, hvordan man selv har tænkt sig, at arbejdet/rollen som idrætskiropraktor skal være.

Har kurset givet dig nogen andre eller flere redskaber i din tilgang til behandlingen af idrætsudøvere?

Sune Hougaard fortæller, at forløbet har givet ham nye redskaber i værktøjskassen, men det var egentlig først da han sad med porteføljeopgaven (den afsluttende opgave red.), som samler alle de foregående kurser, at han kunne se, hvor meget hans adfærd og tankegang overfor hans atleter var blevet formet af de forskellige kurser.

- Det er svært at pege en ting ud, men som samlet pakke kan jeg se, at jeg gjorde tingene anderledes inden kursusrækken, opsummerer han

Dan Andersen nævner tilgangen "PEACE & LOVE" ved akut skade som et af de specifikke nye redskaber, han har fået med fra Masterclass'en.

Mere generelt har kurset understreget vigtigheden af tværfagligt samarbejde, fordi der er så mange faktorer som spiller ind i et behandlingsforløb som der skal holdes fokus på, især når vi snakker behandling af eliteatleter.

Vil du også styrke dine kompetencer indenfor idrætskiropraktikken? Så hold øje med kursuskataloget fra Kiropraktorenes Videnscenter. Masterclass i Idrætskiropraktik udbydes igen indenfor en overskuelig fremtid. Datoen er endnu ikke fastlagt.

- Vi som kiropraktorer har en masse kompetencer af høj kvalitet, men bare fordi man er "Sportskiropraktor" er det ikke ens betydende med at der er plads ved bordet. Vores plads er stadig noget uspecifik, men vi skal ud at gøre krav på den og vise hvilket høje niveau vi kan bidrage med, så atleter (uanset niveau) kan præstere bedre, påpeger Dan Andersen.

Masterclass i Idrætskiropraktik har givet en masse nyttige værktøjer til behandling og forståelsen af idrætsudøveren. Trods det sportslige fokus, kan mange af disse værktøjer også være nyttige for de almene patienter i klinikken.

Dan Andersen,
Kiropraktor Kiropraktisk Klinik
Amagerbrogade 96

Det tager 3 minutter, og giver mening!

Jeanette Brogaard og hendes kollegaer prøver aktivt at bruge epikriser og korrespondancer i hverdagen – ikke kun fordi overenskomsten siger det, men fordi det faktisk giver mening og er til gavn for patienten.

"Vi sikrer os, at vores patienter bliver hjulpet videre, og at den information lægen får om behandlingen og forløbet også kommer fra kiropraktoren. Det er ikke altid at patienten forstår det man får sagt og siger det videre på samme måde. Så på den måde sikrer man sig, at det er den rigtige kommunikation som kommer videre". Sådan fortæller kiropraktor Jeanette Brogaard om arbejdet med epikriser og korrespondancer i klinikken og fortæller videre at de har fokus på at sende gode epikriser til patienternes almen praktiserende læge og ikke lade patienten være budbringer.

I klinikken har de skabeloner for pakkeforløbsepikriser, som tilrettes til hver enkelt patient, men ellers bruger de ikke standardfraser og -skabeloner, da det hurtigt kan blive gentagelser og ligegyldighed. "Hvis vi bare sender hvad der ligner en fuldstændig standard (red. epikrise) til lægerne hver gang, så begynder de at lade vær med at læse den, da de kan se, at det er det samme, som bliver sendt igen og igen. Så ser de på et tidspunkt ikke detaljerne i hvad der er galt med patienten". Og med det mener Jeanette også, at der er en vis faglig stolthed i at sende relevante og konkrete epikriser, hvilket også virker som en form for visitkort til de nære samarbejdspartnere herunder lægerne.

"Vi vil have det hele"

Når man som kiropraktor sidder og overvejer hvad der skal med i en epikrise, skal man i større grad tænke på patienten og ikke modtageren. Epikrisen skal give modtageren et kort og præcist overblik over forløbet – hvad var problemet, hvad er der blevet gjort, med hvilken effekt og evt. anbefaling om opfølgning ved egen læge. Jeanette fortæller at Klinikken løbende er i dialog med en nærliggende lægepraksis, og at de med et smil på læben har sagt, at de "vil have det hele". Selvom "det hele" er ment lidt i sjov, så er der alvor bag ordene, og det giver mening at hjælpe patientens alment praktiserende læge og dermed også patienten til at have et fuldt overblik over patientens sundhed. Jeanette fortæller, at de har haft en god og åben dialog og været på besøg i lægekli-

"Vi sikrer os, at vores patienter bliver hjulpet videre, og at den information lægen får om behandlingen og forløbet også kommer fra kiropraktoren."

...

Jeanette Brogaard, kiropraktor

nikkens 12-mandsgruppe og holde et længere oplæg om kiropraktik, pakkeforløb, epikriser m.m. "De vil gerne vide om patienten har været ved os, hvad der har været galt, og om behandlingen har hjulpet eller ikke hjulpet? Og det giver også mening ift. at de ved, hvad de skal gøre næste gang når patienten fx igen kommer med ondt i skulderen". Den gode relation og kommunikation har faktisk også medført, at lægerne sender henvisninger til klinikken via journalsystemet som en rigtig digital henvisning, og ikke bare mundtligt via patienten, hvilket også er med til at sikre det gode patientforløb, sammenhæng og gennemsigtighed.

Det gør en forskel

For patienten gør epikrisen en forskel, for nogle dog mere end andre, og ifølge Jeanette bliver nogle patienter positivt overrasket over, at en kiropraktor overhovedet kan sende en epikrise til egen læge. Så selvom det kan virke som en selvfølge kan det for patienten føles og opleves anderledes, og viser, at der bliver taget ansvar og hånd om patienten. "Det tager 3 minutter, så det er jo ikke fordi det er noget som tager lang tid" siger Jeanette, men de 3 minutter er godt givet ud. Epikriser og korrespondancer fra kiropraktoren til patientens egen lægen viser, at kiropraktorerne er professionelle, med patienten i centrum og selvfølgelig kommunikerer relevant information på tværs i sundhedsvænet.

En vigtig prioritering

Selvom klinikken har et godt forhold og god kommunikation til lægerne i lokalområdet, så er det ikke en selvfølge. Jeanette erkender, at de sagtens kunne blive bedre til at sende epikriser og bruge den statistik som findes, men det kan glippe i en travl hverdag. "Vi har kigget på vores statistik et par gange og set hvordan vi ligger ift. landsgennemsnittet, men det er ikke noget vi gør hver

måned". Klinikken har valgt at afholde en udviklingsweekend, hvor alle skal med, og hvor klinikkens potentiale for udvikling skal belyses. "Det (epikriseskrivning red.) er helt sikkert et udviklingspotentiale vi har – det er noget vi også skal have snakket om på udviklingsweekenden" siger Jeanette. Udover det interne arbejde, så har klinikken også brugt tid på at tilbyde lægeklinikker at komme på besøg og fortælle om kiropraktik og klinikken, og det mener Jeanette med sikkerhed kan gavne samarbejdet.

Har du spørgsmål om epikriser og korrespondancer kan du kontakte KviK på kvik@kiroviden.sdu.dk

Vidste du...

At hvis alle kiropraktorer i gennemsnit sender 1 epikrise om dagen, så bliver alle relevante patientforløb afsluttet fra kiropraktorpraksis med en epikrise.

Scan QR-koden for at komme til KviK's side om epikriser og korrespondancer, hvor du kan få hjælp og vejledning:

*Kiropraktorklinikken består af tre lokationer: Kiropraktisk Center Sydlyn – Svendborg, Kiropraktisk Center Sydlyn – Faaborg og Kiropraktor Langeland
De ansatte er (fra venstre): Kiropraktor Henrik Mazanti, massør Jette Kristensen, kiropraktor Charlotte Riber, kiropraktor Nicolai Uhrenholdt, kiropraktor Lise Thode Larsson, sekretær Anne-Dorthe Bering, sekretær Dorthe Jønsson, kiropraktor Jeanette Brogaard, sekretær Lotte Nielsen, kiropraktor Morten Bækgård*

Degenerative forandringer i nakken kan bidrage til ætiologien af nakkesymptomer

Cervikale degenerative ændringer forbundet med nakkesmerter og funktionsbesvær i nakken, men ikke med hovedpine. Det tyder på, at degenerative forandringer i nakken kan bidrage til ætiologien af nakkesymptomer, men associationerne er for beskedne til at kunne bruges som grundlag for kliniske beslutninger. Det konkluderer forskere fra Kiropraktorernes Videnscenter og Klinisk Biomekanik (SDU) efter at have gennemført en tværsektionsundersøgelse af resultaterne af

MR-skanning af patienter med lænderygsmerter. Undersøgelsen var en sekundær analyse af 600 patienter med lænderygsmerter i alderen 18-40 år rekrutteret fra et ikke-kirurgisk ambulatorium. 54% af deltagerne var kvinder. 31% af deltagerne havde moderate eller svære nakkesmerter, 59% havde moderat eller svært funktionsbesvær i nakken, 42% rapporterede hovedpine, og 35% havde en eller flere cervikal degenerativ MRI-fund.

Jensen RK, Dissing KB, Jensen TS, Clausen SH, Arnbak B. The association between cervical degenerative MRI findings and self-reported neck pain, disability and headache: a cross-sectional exploratory study. *Chiropractic and Manual Therapies*. 2023 Oct 11;31(1):45.

Hvordan sikrer man medarbejderopbakning til forbedring af deres muskuloskeletale sundhed?

Forskerne bag en gennemgang af arbejdspladsinterventioner for at forbedre arbejdsstyrkens muskuloskeletale sundhed konkluderer, at det er muligt at udføre ergonomiske aktiviteter mere effektivt og bæredygtigt i fremtiden. Det kræver, at man får medarbejderne til at tage ejerskab og have tillid til interventionerne og får dem til at deltage i aktiviteterne.

Implementeringen skal begynde med medarbejdernes behov, skabe relevans, mening og tillid; den skal være klimamæssigt ligeværdig, der skal være en klar fordeling af roller og ansvar, og der skal være tilstrækkelige ressourcer til rådighed. Og så skal man sikre ledelsens engagement og involvering i arbejdsmiljøet.

I deres gennemgang fokuserede forskerne på 3 spørgsmål: Hvilke mekanismer understøtter ægte medarbejderdeltagelse, i hvilken kontekst og med hvilke nødvendige ressourcer for at reducere muskel- og skeletlidelse? Hansen AF, Hasle P, Caroly S, Reinhold K, Järvis M, Herrig AO, Heiberg BD, Søgaard K, Punnett L, Jensen Stochkendahl M. Participatory ergonomics: What works for whom and why?

A realist review. *Ergonomics*. 2023 Apr 23:1-21.

Læs mere på www.kiroviden.dk

Rygsmærter er udbredte blandt personer med diabetes i Danmark og har betydelige konsekvenser i dagligdagen

Behnam Liaghat, Specialist i sportsfysioterapi, Ph.d. Adjunkt ved Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet.

I et nyt dansk studie undersøgte vi forekomsten og konsekvenserne af rygsmærter blandt personer med diabetes. Resultaterne viste, at rygsmærter er almindelige blandt mennesker med både type 1- og type 2-diabetes og medfører betydelige konsekvenser for arbejds- og fritidsaktiviteter, sygefravær og sundhedsforbrug i sammenligning med den generelle befolkning.

Diabetes er en kronisk sygdom, der er kendetegnet ved forhøjede blod-sukterniveauer og påvirker én ud af 10 voksne over hele verden. I Danmark var én ud af 20 voksne ramt af diabetes i 2018, og det forventes, at forekomsten næsten fordobles inden 2030. De to hovedtyper af diabetes inkluderer den autoimmune type 1 med absolut insulinmangel og type 2 med insulinresistens. Type 2-diabetes udgør flertallet af tilfældene (85-95%) i højindkomstlande, og fysisk inaktivitet og fedme er velkendte risikofaktorer.

Vi undersøgte forekomsten af rygsmærter hos personer med både type 1- og type 2-diabetes fra to store danske diabetescentre. Studiet havde også til formål at beskrive konsekvenserne af disse smærter i forhold til fysisk aktivitet i fritid og på arbejde samt sundhedsforbrug og sammenligne resultaterne med en populationsbaseret referencekohorte fra det danske Tvillingeregister, da rygsmærter er udbredte i den generelle befolkning.

Vi konkluderede, at rygsmærter er udbredte hos personer med både type 1- og type 2-diabetes, hvor læn-desmærter er de mest hyppige og forekommer hyppigere hos personer med type 2-diabetes i forhold til type 1. Kvinder har en højere forekomst af smærter i alle rygregioner for begge diabetes typer, mens forekomsten er højere for cervikale og torakale smærter hos personer under 60 år i forhold til dem, der er 60 år eller ældre. Rygsmærterne havde betydelige konsekvenser for populationens fritid og arbejdsliv og resulterede i større sundhedsforbrug. En større andel af personer med type 2-diabetes og rygsmærter oplevede konsekvenser i dagligdagen. Forekomsten af rygsmærter blandt personer med diabetes var højere end i den generelle befolkning, og personer med både rygsmærter og diabetes rapporterede flere konsekvenser af deres smærter, især i forhold til arbejde.

Studiets resultater underbygger betydningen af, at klinikere, her-

under kiropraktorer, fokuserer på at identificere muskuloskeletale smærter og begrænsninger hos personer med diabetes. Dette bør gøres med særlig opmærksomhed på, hvor i ryggen smærterne opleves, og de variationer, der er i forhold til diabetes-type, alder og køn. Patientcentreret tilgang anbefales for at håndtere den komplekse sammenhæng mellem rygsmærter og diabetes, men der er stadig begrænset evidens til støtte for en specifik tilgang. Ikke desto mindre tyder det på, at komplikationer kan mindskes ved tidlig identifikation af muskuloskeletale problemer med henblik på at fremme fysisk aktivitet, hvilket er afgørende i behandlingen af diabetes.

Reference til studiet:

Liaghat B, Folkestad L, Skou ST, Koes B, Stammerjohan AF, Hartvigsen J. Prevalence and consequences of spinal pain among people with type 1 and type 2 diabetes mellitus in Denmark. Eur Spine J. 2023 Nov;32(11):3744-3752.

Unge bør engagere sig, så foreningen når derhen, hvor de unge også synes, den er værd at være i

En del af målprogrammet er, at få de unge til at engagere sig mere i det politiske arbejde. Men hvordan? Læs Kian Lonies svar på, hvorfor han blev politisk aktiv i udvalget for Privatansatte Kiropraktorer og hans bud på, hvorfor det er vigtigt, at netop de unge engagerer sig politisk.

KIAN LONIE

28 år

Hvorfor valgte du at blive politisk aktiv?

Da jeg blev færdig med turnus og kom i job, gik der ikke lang tid før, jeg fik lyst til at prøve noget mere. Og nu hvor jeg er i dét, er det spændende at arbejde politisk og fedt at arbejde sammen med nogle af de ældre og garvede kollegaer. Og så betyder det sociale også meget.

Hvorfor bør unge engagere sig i det politiske liv?

Det jeg har lært ved at være politisk aktiv er, at man bliver nødt til at se på det større billede. Det er

foreningens fortjeneste, at vi er en integreret del af sundhedsvæsnet, at vi bliver anerkendt, og at professionen rykker sig. Jeg, og andre unge, er vokset op i en nemmere verden, hvor vi netop ikke har skulle kæmpe for alt dét, så tror jeg, mange af os tager det for givet. Og så forstår man måske ikke, hvorfor man skal være politisk aktiv, for vi har det jo meget godt, og så er det nemt kun at tænke "hvad er der i det for mig". Det er nok derfor, der så er nogen, der melder sig ud af foreningen, fordi de ikke kan se fordelene. Men de unge bør engagere sig, så foreningen når derhen, hvor de unge også synes, den er værd at være i. Hvis foreningen går i stå, kan vi ikke vokse som profession og følge med tiden.

Derudover ser de unge verden anderledes, og vi har derfor brug for de nuancer i politisk arbejde. Hvis jeg skal komme med et eksempel, diskuterede vi på et tidspunkt et bestemt kursus og gennemgik nogle PowerPoint-slides, og jeg fik fornemmelsen af, at de slides var skrevet af kvinder til kvinder, og jeg kunne ikke se mig selv i det materiale, som blev brugt som eksempel. Da jeg gjorde opmærksom på problemet, kunne de andre i udvalget, som er kvinder, godt se problematikken, og så rettede vi det.

Hvordan kommer man bedst i gang med at være politisk aktiv?

Tag kontakt til nogle af dem, der er politisk aktive, og hør hvordan de bærer sig ad med det. Der ligger typisk mindre arbejde i det, end man forventer. Jeg synes også, det var nemt at komme ind i det. Mine kollegaer i udvalget er meget åbne for at man tager ordet, og jeg synes, der er god plads til at udfolde sig. Mange af de ting jeg siger, virker til at have en form for gennemslagskraft.

Nysgerrig på politiske arbejde?

Få et overblik over (noget af) det politiske arbejde i og omkring DKF, som du kan blive en del af.

Udvalg for klinikejere

Arbejdsopgaver: Vær med til at revidere ansættelseskontrakter, forhandlingerne om ny kliniksekretæroverenskomst og drøftelser om sundhedsforsikringsområdet.

Arbejdstid: Virtuelle møder 2-3 gange årligt. Udvalget mødes derudover til Dansk Kiropraktor Forenings Årsmøde og Faglig Kongres, samt én gang årligt med repræsentanter fra Dansk Kiropraktor Forenings bestyrelse og sekretariat.

Vil du høre mere? Skriv til dkf@danskkiropraktorforening.dk

Udvalg for ansatte i privatpraksis

Arbejdsopgaver: Sammen med Udvalget for Klinikejere og Dansk Kiropraktor Forening om ændring af standard-aftalerne for ansatte kiropraktorer og turnuskandidater i privat praksis.

Arbejdstid: Virtuelle møder efter behov. Mødes én gang årligt med repræsentanter fra Dansk Kiropraktor Forenings bestyrelse og sekretariat.

Vil du høre mere? Skriv til dkf@danskkiropraktorforening.dk

Udvalget for offentlig ansatte

Arbejdsopgaver: Være med til at udarbejde DKF's forslag til de offentlige overenskomster, holde kontakt til til-lidsrepræsentanter og bistår medlemmer i forbindelse med konkrete forespørgsler.

Arbejdstid: Virtuelle møder 2-3 gange årligt. Mødes én gang årligt med repræsentanter fra Dansk Kiropraktor Forenings bestyrelse og sekretariat.

Vil du høre mere? Skriv til dkf@danskkiropraktorforening.dk

Kredsforeningerne (KKF)

Arbejdsopgaver: Fremme og varetage kiropraktorstandens interesser inden for de fem regioner, opretholde gode kollegiale forhold og koordinere kiropraktorstandens interesser i det lokale område.

Vil du høre mere? Skriv til formanden for de enkelte kredse:
København: Jan Enggaard Jensen, jej.kirop@gmail.com
Sjælland: Julie laiback, julie.laiback@gmail.com
Midtjylland: Steffen Hviid, steffenh93@hotmail.com
Nordjylland: Susanne Bach, susanne_bach@hotmail.com
Syddanmark: Sine Kiilerich Andresen, kiilerich.sine@gmail.com

Foreningen af Nordiske KiropraktorStuderende (FNKS)

Arbejdsopgaver: Skabe et studiemiljø hvor der er plads til alle, og hvor sociale og faglige arrangementer danner grundlag for de gode oplevelser.

Vil du høre mere? Skriv til infofnks@gmail.com

Klinikejer? At turde gå

Det er mange valg i livet, og blandt de store er der, udover de private valg, også de erhvervs- og karrieremæssige. Uddannelsen er valgt og dermed er sporene langt hen ad vejen langt til en fremtid som kiropraktor. Men skal det være i det offentlige, som forsker eller på sygehus – eller skal det være privatpraktiserende? Og skal det være som ansat, eller som klinikejer?

Der er mange tanker at få styr på, når man som ung kiropraktor skal reflektere over sin fremtid. Vi vil derfor sætte fokus på nogle af de refleksioner, man kan gøre sig.

I kredsen af spørgsmål er fx skal man være alene eller sammen med andre? Er det ikke et kæmpe ansvar? Hvad betyder det for min prioritering af tid? Uha, at stifte (kæmpe) gæld! Hvad med ansatte?

Direktøren for det hele

At starte som virksomhedsejer – direktøren for det hele – kan virke på en gang uoverskueligt, men også tilløkkende, for så sætter man selv retning og definerer arbejdsvilkår og metoder. Det er klogt at reflektere med sig selv, hvordan man vil prioritere sit liv og sin tid.

Som udgangspunkt skal man udover arbejdet ved brikken for at få omsætning i butikken, også lære en del nyt og man får ny arbejdsopgaver. Der skal laves bogholderi og regnskab. Indberettes til offentlige myndigheder. Der skal tales med bank, revisor og advokat. Der skal måske også arbejdes med ledelse hvis man har – eller får – ansatte. Så skal der også køres løn, feriepenge, indbetales til pension – og der skal bruges tid på at lede medarbejderne.

Ingen af disse ting er uoverskuelige, ja de er måske endda nemme nok, når først man får grebet om opgaverne, og den rigtige hjælp til at få dem ekspederet. Men er man et sted i livet, hvor der er tid til at lægge de timer der skal til?

Hvis der kan være balance i forhold til hvordan man vil prioritere sit privatliv – med tanke på at man i en periode vil få administrative opgaver og en omstilling til ny opgaver – så giver det mening at overveje at blive klinikejer.

Det er et stort ansvar. Ud over ansvaret for en selv, følger jo, når man får ansatte, et ansvar for medarbejderne. Når man vurderer, at det hænger sammen med ens prioritering af tid, så er det måske værd at overveje om man vil gøre det selv, eller om man vil ind i et fællesskab. De to ting er ikke mere modsætninger, end at man jo kan købe selv – men med tanke på at gå sammen med andre, eller få en partner ind en dag.

Kan jeg låne penge?

Banker er forretninger, som lever af at låne penge ud. Når du har en ide om at enten starte selv helt fra bunden, eller om at købe en klinik, så tag en snak med din bank.

Det vil lette processen at komme med et konkret projekt. Hvis du har en klinik i sigtekornet, så få de grundlæggende oplysninger som omsætning de sidste 3 år, sælgers forventning til pris og at det med i din bank, og bed om at låne penge til overtagelsen såvel som til driften.

Mange gange vil det føre med sig, at du bliver sendt til en revisor – hvad DKF vil anbefale under alle omstændigheder. Så kan du få hjælp med budget, skatteforhold og hvordan du håndterer bogholderi og regnskab. Og gode råd om håndtering af banken – nogle vælger at tage revisor med i banken.

Når du har et tilsagn om kredit fra din bank, så husk lige en ting: Banker konkurrerer med hinanden.

Den rente du ender med, har stor betydning for det samlede beløb du ender med at betale tilbage. Når én bank har vurderet dit forretningsprojekt som kreditværdigt, så er sandsynligheden næsten sikkerhed for, at andre banker har den samme kreditvurdering.

Når du har et tilsagn om kredit fra din bank, så husk lige en ting: Banker konkurrerer med hinanden.

planken ud og købe en klinik?

Med andre ord: Tal med flere banker og få dem ud i en konkurrence om hvilken rente og vilkår de kan tilbyde dig! DKF samarbejder med Lån og Spar Bank, hvilket giver medlemmer af DKF adgang til en lavere rente end ikke-medlemmer, så derfor en opfordring til også at spørge Lån & Spar.

Ansatte og ledelse

At have ansatte indebærer både at der skal arbejdes med ledelse, og at der følger en lønadministration samt ansættelseskontrakter og jura. Ledelse er for mange en spændende udfordring, og det kan være klogt at tage supplerende ledelsesuddannelse på et tidspunkt, hvis man har lyst til at komme dybere ind i den disciplin. DKF hjælper med vejledning om ansættelsesret, både med hensyn til ansatte kiropraktorer og med hensyn til sekretærer. DKF og HK har en overenskomst for kliniksekretærer, som en klinik kan vælge at tilslutte sig.

Ud over øvrige overvejelser skal man også have styr på sine forsikringer som klinikejer. Gennem DKF er man omfattet af den kollektive erhvervs-ansvarsforsikring.

Den dækker fx ansvar som man pådrager sig hvis nogen kommer til skade i klinikken ved at glide på et vådt gulv, eller hvis et produkt man sælger i klinikken, har en defekt som laver skade.

Derudover har man som en del af den forsikringspakke der medfølger pensionsordningen i Danica adgang til fx erstatning for tab af erhvervsevne. Det er en ordning på helt særlige kiropraktor-specifikke vilkår, som ikke tilbydes af andre.

Den erhvervsrettede dækning betyder, at hvis man ikke kan arbejde som kiropraktor, så er man fag-invalid – selv om man måske kunne lave andet arbejdet. Det er en vigtig forsikring, fordi den også dækker midlertidig uarbejdsdygtighed, hvilket har gavnet flere som fx er gået ned med stress og ikke har kunnet arbejde i en periode.

Der er forsikring, som klinikken selv skal tegne, fx arbejdsgiver-arbejdsskadeforsikring. DKF har en rabataftale med Codan, så medlemmer af DKF kan få rabat på forsikringer dér.

Spørg Jens:

Sådan kommer du godt i gang som kommende klinikejer

Jens modtager ugentligt et væld af spørgsmål fra medlemmer, der drømmer om at blive klinikejere. Og han er derfor klar til at afmystificere de komplekse juridiske aspekter i denne Q&A og samtidig komme med brugbare råd til din kommende klinikrejse!

Jens Krenchel,
chefjurist i
Dansk Kiropraktor
Forening

Behøver jeg et ydernummer for at starte?

Nej, man behøver ikke et ydernummer – eller mere formelt, at tiltræde overenskomsten mellem DKF og Regionernes Lønnings- og Takstnævn. Men et ydernummer giver dels adgang til at få tilskud fra regionerne til behandling i klinikken, ligesom der ligger en vis kvalitetssikring i den tilsynsvirksomhed der er knyttet til regionernes tilsyn med overholdelsen af overenskomsten og dens ydelsesstruktur, herunder fx brug af røntgen. Uden for de store byer er det måske ikke helt så enkelt at få klinik-økonomien til at hænge sammen uden ydernummer, hvis jeg skal gengive hvad jeg hører fra nogle af revisorerne.

Hvordan kommer jeg i gang med at starte eller købe klinik?

Du er altid velkommen til at ringe til DKF. Vi rådgiver ikke om klinikstart eller køb & salg af klinik, men vi giver gerne vejledning og fortæller lidt om hvad vi har hørt fra andres erfaring. Det er rigtig fornuft at finde en revisor til at få sparring på økonomi, på vurdering af klinikpriser og hjælp til at tale med banker og forhandle billigere lån. Find gerne en revisor med god erfaring specifikt med kiropraktor-klinikker. Så har vedkommende nøgletal på, hvordan økonomien gerne skal se ud, og en mere sikker fornemmelse af, hvad der er sædvanligt for prissætning. På et tidspunkt vil

Jens' råd til køb af klinik:

- 1) Få god rådgivning om din økonomi – find en revisor og bank. Bemærk at du får rabat hos Lån og Spar Bank gennem dit medlemskab af DKF.
- 2) Regn med at det tager lidt ekstra af din (fri-)tid i starten. Du skal lære en masse spændende nyt, om HR, om økonomi, og administration. Det tager lidt ekstra tid i starten indtil det bliver rutine.
- 3) Jeg mangler endnu at høre fra en der har fortrudt sin beslutning om at blive klinikejer.

det også være klogt at få en advokat, da der vil være kontraktforhandlinger – og skal man være flere, eller en del af et fællesskab, så er det endnu mere vigtigt med god rådgivning om den samarbejdsaftale men skal have. Man kan kun undervurdere hvor vigtig en velskrevet samarbejdsaftale er, hvis man en dag får en konflikt – fx fordi en samarbejdspartner bliver syg, skal skilles eller man "bare" løber sur i samarbejdet.

Hvordan håndterer jeg konflikter i samarbejdet?

Hvis der opstår knas i et ansættelsesforhold, og begge parter er medlem af DKF og bruger standardkontrakten, så finder DKF's konflikttrappe anvendelse. Det betyder at sekretariatet i første omgang mægler mellem parterne med henblik på at finde en løsning. Af samme grund giver vi ikke partsrådgivning – men vi vejleder gerne begge parter om hvilke regler der gælder. Men bliver det brug for mægling, så prøver vi at mægle en løsning på konflikten. Ultimativt er der en voldgiftbestemmelse.

Opstår der knas i et partnerskab på en klinik, så tilbyder DKF – pt. forsøgsvis – også at mægle. Jo tidligere man søger professionel hjælp til at få en konflikt deeskaleret, jo større mulighed for, at det er et fortsættende samarbejde, og ikke en forhandling om betingelserne for ophør. Om end DKF's juridiske hovedrolle er vejledning om ansættelsesret, så bistår om muligt også gerne i at skabe godt samarbejde mellem alle vores medlemmer, og dermed også klinikejere imellem.

Kan DKF lave vores købs- og evt. samarbejdsaftale?

Nej. Dertil er de modsatrettede interesse for store.

Selv om det er også er modsatrettede interesser i ansættelsesforhold, så har ansættelsesretlige konflikter typisk et ret klart og ganske afgrænset faktisk forløb, fx længerevarende

sygdom som er til hinder for planlægning af en effektiv drift, krænkelse af barsels-rettigheder, m.v. Om end der er modsatrettede interesser, så kan DKF i de situationer mægle med afsat i det forventede udfald, skulle sagen komme for en dommer.

Det er meget anderledes ved forhandling af en aftale om klinikhandel, og end mere ved forhandling om samarbejdskontrakter. Aftaler om klinikhandel har afsat i klinikens tidligere drift, herunder omsætnings og eksisterende kontrakter der overtages, fx ansættelseskontrakter. Det er derfor en betydelig rådgivningsopgave en køber – og en sælger – har brug for at få løst.

Forhandling af samarbejdsaftaler skal tage højde for tænkelige – og uønskede – fremtidige begivenhe-

der. Det er sjældent at en samarbejdsaftale rummer en dækkende beskrivelse af fremtidens begivenheder, uanset hvor godt forfatteren prøver – men den kan mange gange fange en del. Derfor bør deltagerne hver have professionel rådgivning om deres egne forhold i fremtiden. Hvordan skal man fx håndtere sygdom. Skal man udtræde ved sygdom, eller skal de andre betale en løn. I givet fald hvor længe. Skal man have forsikringer der dækker sygdom, og i givet fald med hvilket beløb. Hvordan skal graviditet og barsel håndteres? Hvordan skal over-skud deles. Hvordan skal patienttilgang fordeles? De er mange og alle vigtige emner der skal afdækkes i en veludarbejdet samarbejdsaftale. Og parterne bør hver have tilstrækkelig egen rådgivning til at varetage sine interesser.

Internationalt Udvalg, deltagelse og Verdenskongressen for Kiropraktorstuderende

- Navn: **Amalie Horstmann Nøddeskou-Fink**
- Alder: **26 år**
- Uddannelse: **Læser Klinisk Biomekanik på 11. semester**
- Studieaktiviteter: **Formand for Internationalt Udvalg, bestyrelsesmedlem i FNKS, og næstformand i Studienævnet for Klinisk Biomekanik på SDU.**

I denne artikel fortæller Amalie Horstmann Nøddeskou-Fink om hendes møde med verdenskongressen for kiropraktorstuderende i Canada. Og hvordan et tilfældigt møde under ølsmagningen på Anarkist sidste november blev startskuddet til genoplivningen af SDU's Internationalt Udvalg SDU. En stor tak til DKF for økonomisk støtte der gjorde oplevelsen til virkelighed.

Hvorfor valgte du af deltage i kongressen i Canada?

Vi endte tilfældigvis over for hinanden til ølsmagningen på Anarkist sidste november til Faglig Kongres. Jeg kendte Jakob Dersch fra da jeg tre år tidligere, en måned efter jeg startede på studiet i 2019, opsøgte ham i hans rolle som formand for det daværende Internationalt Udvalg (IU) i håb om at blive en del af dét fællesskab, der stod for så mange af arrangementerne under FNKS. Der var et drive og en målrettedhed bag udvalget, og det stærke sammenhold internt med biomekikere fra en masse forskellige årgange, havde fanget min interesse og virkede som et støttende og inspirerende fællesskab at komme ind i så tidligt på studiet.

Jeg blev en del af udvalget, og allerede i sommeren 2020, skulle Jakob og jeg have været afsted til verdenskongressen for kiropraktorstuderende i Toronto (WCCS AGM) sammen med 3 andre studerende for at repræsen-

tere SDU. Desværre ramte Coronapandemien, og med den løb både vores tur til Canada og selve udvalget ud i sandet.

Hvordan har deltagelsen haft indflydelse på SDU's repræsentation?

På grund af den lange coronanedlukning, var jeg endt med at være én af de sidste tilbage på studiet, der havde oplevet "det gamle" IU. Deraf fulgte det også naturligt, at

Det helt unikke var at møde alle de andre kiropraktorstuderende, snakke om behandlingstilgange, uddannelse, indflydelse i sundhedsvæsenet, traditioner, tidligere AGMs og venskaber.

det var nu, det skulle sættes i gang, hvis "traditionerne" skulle viderebringes. Så i december 2022 havde vi vores første møde, og i skrivende stund er vi 14 medlemmer i udvalget, der alle har taget del i planlægning og afvikling af et væld af arrangementer – både faglige og sociale.

Ét af hovedformålene ved IU er, som det også havde været planen i 2020, at sende en delegation afsted til Verdenskongressen for Kiropraktorstuderende, der kan repræsentere SDU og "vores" synspunkter. Anne Dorthe og jeg meldte os glædeligt til at tage af sted uden at have den ringeste anelse om, hvad "det der AGM" reelt handlede om. Heldigvis fik lidt grundig research og et par samtaler med Jakob os sporet ind på, hvad der blev forventet af os som deltagere på kongressen. Denne sommer var første gang, WCCS's AGM skulle afholdes fysisk siden 2019, hvor den blev afholdt i Brisbane med over 100 deltagere. I år var vi 28, der mødtes på Université du Québec à Trois-Rivières i Québec i Canada.

Hvordan oplevede du kongressen i Canada?

Kongressen var helt fantastisk. Det helt unikke var at møde alle de andre kiropraktorstuderende, snakke om behandlingstilgange, uddannelse, indflydelse i sundhedsvæsenet, traditioner, tidligere AGMs og venskaber. Venskaber der stadig holder, og alle de mange, mange andre emner, der ellers blev taget op i pauserne og over måltiderne. Når der ikke var pause, blev tiden fyldt ud med "congress", der dækker over den mere formelle del af kongressen med faglige oplæg, politiske debatter internt, proposals, afstemninger, valg og information fra de afgående bestyrelsesmedlemmer med fokus på det sidste års arbejde.

Om eftermiddagen var der sociale arrangementer, der bød på alt fra bouldering til fællesspisning, aftenmad og øl på stranden i solnedgangen, og videre til fotosafari rundt i Trois-Rivières. Og alle de andre skoler var jublende lykkelige over, at SDU var tilbage. For vi fra SDU har et fantastisk ry for både at være "funny, talkative and with great opinions".

Det var let at føle sig hjemme. Vores holdninger og deltagelse blev i høj grad værdsat af de andre - alene fordi vi kom fra SDU. Dette bidrog samtidig til at styrke venskabsbåndene, som vi hver især opbyggede med andre studerende fra Schweiz, Sydafrika, Mexico, England, Frankrig og Canada. Det skabte også en følelse af berettigelse til at deltage i debatterne og udtrykke vores synspunkter på SDU, selvom vi var nye og uden erfaring. Næste års SDU-delegation vil være endnu bedre rustet til at kunne sætte vores SDU-præg på dagsordenen, når de i 2024 flyver til Verdenskongres i Mexico. Og selvfølgelig når den i 2025 afholdes på SDU.

Hvad har din deltagelse i kongressen haft af betydning?

Når det kommer til deltagelse, er det faktisk netop dét, der er det vigtigste af det hele.

Når det kommer til deltagelse, er det faktisk netop dét, der er det vigtigste af det hele. Vores deltagelse havde ikke været mulig, hvis det ikke havde været for den betydelige økonomiske støtte vi modtog fra DKF under hele turen, hvilket vi også gerne vil udtrykke vores store taknemmelighed for. Uden vores og de andre skolers deltagelse, havde der ikke været noget AGM at afholde. Denne problemstilling med manglende deltagere, udfordres mange universiteter, studier, udvalg, foreninger, organisationer og gymnasier også af. Hvis vi ikke deltager og møder op til de ting, der bliver afholdt, vil incitamentet til at lægge arbejde bag arrangementerne svinde ind med deltagerantallet. Derfor er det vigtigt, at vi netop stiller op og møder op. Uanset, om det er som studerende eller som færdiguddannet kiropraktor.

Hvad betyder fællesskabet for dig?

Det er vigtigt, når nogen er villige til at gøre en ekstra indsats. Selvom vi alle nyder godt af dem, er der nogen der må tage teten, acceptere det ekstra arbejde, der følger med, og lægge kræfter i arrangementer, kongresser, oplæg, fester og andet, og derved sørger for, at vi andre har noget at deltage i, så kan deltagelsen i sig selv være lige så vigtig. Både så vi sikrer bredest mulig repræsentation og at flest stemmer bliver hørt – også dem, vi ikke nødvendigvis er enige med.

For nogle gange, eksempelvis over en øl på Anarkist til Faglig Kongres – er det nemlig netop dét sammenhold og fællesskab, man selv har oplevet, der avler det fornødne initiativ og overskud til at kunne plante et træ, man ikke nødvendigvis selv kommer til at kunne sidde i skyggen af.

Vil du være med? Ønsker du at være med i et af udvalgene, så skriv til det enkelte udvalg via deres Facebook eller instagram. Skriv endelig til FNKS' bestyrelse, hvis du har spørgsmål. Find udvalgenes sociale medier på bagsiden.

Update vedr. vidensbaseret undersøgelse, diagnostik og journalføring af whiplashskader

Dette resumé gennemgår artiklen i Ugeskrift for Læger d. 22. maj 2023 med titlen "Systematisk diagnostik og dokumentation ved whiplash", skrevet i samarbejde med ortopædkirurg, overlæge, ph.d., klinisk lektor Ole Brink og neurolog, overlæge, dr.med., klinisk lektor Helge Kasch. Målgruppen for artiklen var klinikere på skadestuen og i praksissektoren (almen lægepraksis, kiropraktorpraksis og fysioterapipraksis). Formålet var at give en status på whiplashområdet og ikke mindst præsentere vidensbaserede redskaber til den kliniske vurdering, prognostisering og journalisering af patienter med akutte og kroniske følger efter et whiplashtraume, dvs. en whiplashskade.

Lars Uhrenholt,
kiropraktor, ph.d., lektor
Nortvig & Uhrenholt Kiropraktisk
Klinik, Aarhus
Institut for Retsmedicin,
Aarhus Universitet

Indledningsvist resumerede forfatterne en række forhold der berører whiplashskader, herunder skademekanismerne, vævsskader og baggrund for smerterne. For eksempel er der ingen sammenhæng mellem eventuelle strukturelle skader på køretøjerne eller hastighedsændringen af køretøjerne og risikoen for personskade. Dette er særligt vigtigt ved kollisioner ved relativ lav hastighed hvor der sjældent er påviselige skader på køretøjerne. Ligeledes viser litteraturen, at billeddannende undersøgelser, for eksempel røntgen og skanning, sjældent viser skader og en akut whiplashskade er derfor

ikke kendetegnet ved en specifik strukturel skade/læsion. Desuden er længerevarende symptomer efter en whiplashskade (kronisk whiplashsyndrom) ofte præget af en række ikke-smertefulde neurologiske symptomer, for eksempel hukommelsesbesvær, koncentrationsforstyrrelser og træthed, uden at en egentlig psykisk lidelse vil kunne påvises. Patienter der lider af kroniske følger efter en whiplashskade oplever, som gruppe, en øget forekomst af ko-morbide tilstande, reduceret erhvervsevne og forringet livskvalitet hvilket blandt andet kan tilskrives sensibilisering af centralnervesystemet som følge af ulykken.

Den sundhedsfaglige behandling og håndtering af whiplashskader afhænger af en god forståelse af denne ofte komplekse problemstilling. Behandling af patienter med whiplashskader må bero på et godt kendskab til lidelsen og baseres på et grundigt klinisk arbejde, herunder en god sygehistorie, klinisk undersøgelse og diagnostisk evaluering. Da alle whiplashskader er unikke, kræver det en individuel tilgang for at sikre den bedst mulige behandling og derigennem det bedst mulige resultat. Det fremhæves desuden i artiklen, at der er behov for grundig journalføring, herunder dokumentation af kliniske observationer og fund. Ved akutte skader bør den sundhedsfaglige vurdering

i videst mulige omfang ske indenfor de første 72 timer efter ulykken, så eventuel tvivl om tidsmæssig årsagssammenhæng (temporalitet) kan udelukkes.

I artiklen anviste forfatterne en række anbefalinger til indholdet af journalen;

Anamnese/sygehistorie

Journalen skal som udgangspunkt indeholde oplysninger vedrørende den konkrete ulykke, for eksempel tidspunktet, kollisionsretningen, udløsning af airbags og materiel skade på køretøjerne. Desuden skal starttidspunkt (debut), type og lokalitet af smerter fremgå. Intensiteten af nakkesmerter og hovedpine registreres på en numerisk rangskala (NRS). Antal og type af ikke-smertefulde neurologiske symptomer bør registreres vedrørende 11 konkrete symptomer jf. artiklen. Desuden registreres eventuelle særlige forhold og relevant sygehistorie med oplysninger om andre sygdomme og eventuelle tidligere skader. Patienten bør udfylde Neck Disability Index (NDI), hvilket er et internationalt anerkendt spørgeskema der belyser nakkesmerternes indflydelse på livskvaliteten og evnen til at klare hverdagen. Det indgår i flere prognostiseringssystemer og har stor anvendelighed i den kliniske praksis da det også kan benyttes til at monitøre forløbet.

Klinisk undersøgelse

Den kliniske undersøgelse der foretages skal altid registreres i journalen. Udfordringen er imidlertid at sikre, at der foretages tilstrækkelige og relevante undersøgelser af patienten. Artiklen i ugeskriftet præsenterer en række undersøgelser der vil danne grundlag herfor (Tabel 1).

Generelt indeholder en struktureret klinisk undersøgelse af whiplashpatienten, som minimum, en række ortopædiske og neurologiske test, halshvirvelsøjlels bevægeudslag registreres med vinkelmåler (Figur 1) og der foretages biomekanisk undersøgelse af den muskuloskeletale funktion. Nogle gange udvides undersøgelsen med yderligere test, for eksempel blodtryksmåling, test for øresten etc. Desuden vurderes

Tabel 1 Klinisk evaluering af whiplashpatienten

Grundig sygehistorie (ulykken, symptomer, sværhedsgrad, udbredning, anden sygdom)

Registrering af intensiteten af nakkesmerter (0-10 NRS)

Registrering af intensiteten af hovedpine (0-10 NRS)

Registrering af antal ikke-smertefulde neurologiske symptomer (0-11)

Registrering af halshvirvelsøjlels aktive bevægeudslag (total antal grader)

Spørgeskemaet Neck Disability Index (NDI)

Gruppering og prognose jf. DWGRAS systemet

det i hvert tilfælde om der indikation for røntgenundersøgelse og/eller skanning jf. de forskellige retningslinjer indenfor det radiologiske område. I artiklen redegør forfatterne for Canadian C-Spine Rule, hvilket er et af flere anvendelige redskaber der kan tages i brug til netop at vurdere

behovet for konventionel røntgenundersøgelse. Der kan også være tale om en u hensigtsmæssig akut stressreaktion hvilket skal håndteres hos en psykolog. Ved kronisk whiplashsyndrom vil den praktiserende læge som regel overveje behovet for mere specialiserede undersøgelser.

Undersøgelse af halshvirvelsøjlels bevægelse.

Kilde: Uhrenholt et al.

Ugeskrift for Læger 2023

Evaluering

Baseret på de indhentede oplysninger er det muligt at foretage en klinisk vurdering hvilket giver anledning til en diagnose og prognose af den akutte whiplashskade. Skemaet The Danish Whiplash Groups Risk Assessment Scale (DWGRAS) kan med fordel udfyldes. Skemaet indeholder en række variable der er af kendt betydning for prognosen (se Tabel 1) og kan læses i sin helhed i artiklen. Desuden findes der på nedenstående link adgang til et open access elektronisk skema der frit kan anvendes i klinikken. Skemaet har stor værdi for iværksættelse af relevant individuelt tilpasset behandling til den enkelte patient, hvilket øger muligheden for et optimalt behandlingsforløb. Desuden kan registreringerne benyttes som referenceværdier ved fremadrettede evalueringer af behandlingseffekt og statusundersøgelser.

Kilder:

Uhrenholt L, Kasch H, Brink O. Systematisk diagnostik og dokumentation ved whiplash. Ugeskr Læger 2023;185:V12220777.

Online adgang artiklen:

P-DTR®
PDTR-GLOBAL.COM

En bro mellem manuel terapi og smertevidenskab?

Kære kiropraktor, kunne du tænke dig at hjælpe mennesker ved at både bruge dine hænder og din hjerne, men uden at det kræver meget af din egen fysik?

I så fald er kurset "Proprioceptive - Deep Tendon Reflex" (P-DTR) næsten med garanti noget for dig! For her lærer du nemlig alt det. Grundlæggeren er den excentriske ortopædkirurg og traumatolog Dr. Jose Palomar der har videreudviklet Applied Kinesiology, som han også er international underviser i. P-DTR kan også kaldes receptorterapi, fordi det i høj grad handler om hvordan, at overvældende stimuli til det sensoriske nervesystem (mekano og nociceptorer) ved traumer og operationer kan skabe vedvarende abnormale spinalreflekser.

Der vil være opstart af kursets første modul fra d. 1. maj til og med d. 5. maj 2024. For mere info find "P-DTR Copenhagen" på YouTube og scan QR-koden her

"Most of the neuromuscular dysfunction we are trying to correct in a consultation is not the result of some lesion or aberrant function inherent to the area under consideration. The real problem is that the central nervous system has come to a bad solution based on the proprioceptive information it has received. If we can find a way to demonstrate to the central nervous system the nature of its error, the central nervous system will instantly modify the neuromuscular responses. This is the beauty of Proprioceptive - Deep Tendon Reflex (P-DTR)"

Dr. Jose Palomar, MD.

Kiropraktorfonden uddeler 1.857.244 kr.

Fonden til Fremme af Kiropraktisk Forskning og Postgraduat Uddannelse uddeler midler til forskning inden for kiropraktik og klinisk biomekanik samt til efteruddannelse og kvalitetsudvikling i kiropraktorpraksis.

Fonden har et årligt budget på 4 mio. kr. til forskning: 400.000 kr. til efteruddannelse og 120.000 kr. til kvalitetsudviklingsprojekter. Fondens bestyrelse behandlede på

efterårsmødet 2023 8 ansøgninger til forskningsprojekter, hvoraf 3 har modtaget støtte. Hertil behandlede fondens bestyrelse 4 ansøgninger til efteruddannelse, hvoraf 2 har mod-

taget støtte. Der var i alt ansøgt for 5.537.093 og fonden bevilligede i alt 1.857.244 kr.

FORSKNING

Louise Aagaard Hansen, cand. manu, modtager en bevilling på 460.000 kroner til et projekt om ældre patienter

i kiropraktorpraksis. Formålet med projektet er at undersøge, hvorfor ældre patienter ikke søger kiropraktorbehandling i samme grad som yngre. I første omgang skal hun beskrive aldersfordelingen af kiropraktiske patienter over tid, samt undersøge forskelle i patientkarakteristika og behandlingsresultater hos ældre patienter med lænderygsmerter sammenlignet med yngre patienter.

Sarah Trine Johansson, cand.manu, modtager en bevilling på 270.160 kroner til et litteraturstudie der skal

beskrive hvordan smerteintensitet, fysisk funktionsniveau, gangdistance og livskvalitet udvikler sig over tid hos patienter med spinalstenose som modtager konservativ behandling. Resultatet af projektet vil sikre at der findes tilgængelig opsummeret viden om det kliniske forløb for patienter med spinalstenose."

Henrik Hein Lauridsen, Kiropraktor, Ph.D., modtager en bevilling på 957.084 til et projekt, der skal udføres i

samarbejde med Lise Hestbæk og Emilie Meldgaard. Formålet med projektet er at generere viden om børn i 3-15-årsalderen lændesmerter, og børns forskellige forløb og konsekvenser. Desuden vil der undersøges, om der er en sammenhæng mellem lændesmerter og andre muskel- og ledsmerter samt mellem lændesmerter og mental sundhed.

EFTERUDDANNELSE

Hanne Elisabeth Boutrup, cand. manu, modtager 88.000 kr. til uddannelsen Master i Sundhedsfremme. Uddannelsen lægger vægt på at kvalificere til varetagelse af tværfagligt sundhedsfremmende arbejde på individuelt og organisatorisk niveau indenfor institutioner

og organisationer i bl.a. sundhedssektoren på kommunalt og regionalt niveau.

Rasmus Peder Morthorst Hansen, cand.manu, modtager 82.000 kroner til uddannelsen Master i Smertevidenskab og tværfaglig smertebehandling. Uddannelsen giver et tværfagligt perspektiv til at vurdere den enkelte patients oplevelse af smerte samt de bio./

fysiologiske, psykologiske og sociale konsekvenser som smerten måtte have for patienten.

Ønsker du at søge om bevilling i Fonden? Fristen for ansøgninger til fonden er hvert år 1. marts og 1. september
Scan QR kode for yderligere information

Det sker i din kreds og region

FORKVINDE SJÆLLAND

Julie Laiback Rasmussen
julielaiback@gmail.com

Efter en hyggelig generalforsamling blev der valgt ny formand og bestyrelse i KKF Sjælland.

Julie Laiback Rasmussen er ny formand. Bestyrelsen består desuden af Amalie Frost Boyer, (næstformand), Kirsten Sillehoved (sekretær) Nis Alnor og Henrik Slott Hansen (bestyrelsesmedlemmer) samt Asger Teichert Mortensen og Christina Nielsen (suppleanter).

Bestyrelsen har haft konstituerende møde og planlægger en modernisering af kredsforeningens arbejde på flere fronter. Vi ønsker at engagere flere medlemmer særligt med fokus på de yngre kiropraktorer. Vi oplever at vores medlemmer desværre ikke modtager/ser den information vi sender ud. Derfor vil vi opfordre alle, hvis I ikke modtager information fra kredsen, til at kontakte DKF sekretariat.

Hvis I har forslag, kommentarer eller idéer til bestyrelsen, så er I altid velkomne til at kontakte os.

FORMAND SYDDANMARK

Sine Kiillerich
Kiillerich.sine@gmail.com

Der arbejdes på at få de yngre kiropraktorer mere i spil. Vi vil fortsat have fokus på mentorordningen, samt få arrangeret nogle events med de studerende.

I SU tager vi så småt hul på udarbejdelsen af den nye praksisplan. Inputs er velkomne.

FORKVINDE NORDJYLLAND

Susanne Bach
Susanne_bach@hotmail.com

Vi har afholdt en velbesøgt faglig fredag med efterflg generalforsamling i vores kreds d 29/9. Ca 30 af vores medlemmer var tilmeldt, hvilket er ca 75% og evalueringen af dagen viser, det er noget vi kan gøre igen en anden gang. Vi fik valgt en ny kreds bestyrelse, med et enkelt nyt medlem

FORMAND HOVEDSTADEN

Jan Jensen
Jej.kirop@gmail.com

Som i de andre kredse har der været afholdt GF i Hovedstaden. Der var genvalg til alle medlemmer i alle udvalg, så det blev en fredelig omgang. I samarbejdsudvalget fik vi afviklet SU-møde på en kiropraktorklinik i stedet for på regionsgården som vanligt. Kiropraktorerne havde inviteret alle forbi Simon Petersens nye klinik i sundhedshuset i Helsingør. Det var med til at give en god uformel snak om kiropraktik med politikere og embedsfolk.

FORMAND MIDTJYLLAND

Steffen Hviid
Steffenh93@hotmail.com

Med en velbesøgt og veloverstået generalforsamling i midt, Hvor Anne Katrine Frandsen trådte ind i KKF bestyrelsen, begynder vi at planlægge næste års aktiviteter.

Har du gode ideer hertil, så modtager vi dem gerne.

Har du sikret, at du får alle fordelene i DKF's pensionsordning?

DKF's pensionsordning i Danica Pension er blevet opdateret, så den nu bedre opfylder de økonomiske behov, du kan have som forsikringstager.

Større økonomisk tryghed og en tidssvarende pensionsordning. Det er kort sagt det, du opnår, når du er omfattet af den nye pensionsordning i Danica Pension, som blev introduceret 1. april 2021.

Men hvis du er blandt den halvdel af medlemmerne, der stadig er omfattet af den gamle ordning, og ikke har taget stilling til den nye ordning – eller ikke er flyttet over til den – så risikerer du at være økonomisk dårligere stillet end nødvendigt, hvis du får en skade eller mister evnen til at arbejde.

Dækningen i de forsikringer, der hører til den gamle ordning, stopper allerede, når du fylder 60 år. For at løse den udfordring, er der i den nye ordning sikret udbetaling frem til, at du når din folkepensionsalder. Det vil sige, at du har et økonomisk sikkerhedsnet i tilfælde af, at du bliver alvorligt syg.

Tabellen nedenfor viser nogle af de forskelle, der på DKF's gamle og nye pensionsordning i Danica Pension.

Forsikring:	Den gamle ordning – dækningen gælder til:	Den nye ordning – dækningen gælder til:
Dækning ved tab af erhvervsevne/faginvaliditet	Du fylder 60 år*	Du når din folkepensionsalder*
Engangsudbetaling ved visse kritiske sygdomme	Du fylder 65 år	Du når din folkepensionsalder
Engangsudbetaling ved dødsfald	Du fylder 65 år	Du når din folkepensionsalder

* I den gamle ordning er der dækning for faginvaliditet, indtil du fylder 60 år. I den nye ordning er der dækning for faginvaliditet i op til fem år, hvorefter udbetalingen sker fra tab af erhvervsevneforsikringen.

– Hvis man er uheldig at blive for syg til at kunne arbejde, så er det vigtigt, at man kan få udbetaling fra forsikringen hele vejen gennem sit sygdomsforløb – og ikke blot til man fylder 60 år, som er tilfældet på den gamle ordning.

Pia Moesgaard,
Uvildig rådgiver i WTW og
koordinator på DKF's pensionsordning

5% på lønkontoen. Hvordan kan det lade sig gøre?

Læs mere om
dine fordele som
medlem af Dansk
Kiropraktor Forening
i en bank, du ejer:

lsb.dk/dkf

Man skal vist eje sin egen bank for at få de fordele. Og det er ikke helt forkert. Når Lån & Spar giver 5%* i rente på lønkontoen, er det ikke, fordi vi er bedre venner med Nationalbanken end andre banker. Det er fordi, vores ejerkreds mener, at vi skal tilbyde medlemmer af Dansk Kiropraktor Forening særligt favorable vilkår.

Lån & Spar er ejet af bl.a. Dansk Kiropraktor Forening. Er du medlem, ejer du os. Derfor får du højere rente, bedre vilkår og en bestyrelse, der til hverdag varetager dine interesser som lønmodtager.

Giver det mening? Ring 3378 1910
– eller gå på lsb.dk/dkf og book et møde.

DANSK
KIROPRAKTOR
FORENING

Sådan får du 5% i rente på din lønkonto

- Du er medlem af Dansk Kiropraktor Forening og har afsluttet din uddannelse.
- Du samler hele din privatøkonomi hos Lån & Spar (LSBprivat®Løn er en del af en samlet pakke af produkter og services, som din økonomi kreditvurderes ud fra).
- De 5% i rente er på de første 50.000 kr. på lønkontoen. Fra 50.001-500.000 kr. er renten 1,5%. Derefter er renten 2,5% på resten. Renten beregnes dagligt og tilskrives årligt.
- Rentesatserne er variable og gælder pr. 27. november 2023. Se alle vilkår på lsb.dk/medlemsvilkaar.
- Du behøver ikke flytte dine realkreditlån. Men evt. ændringer og nye realkreditlån skal gå gennem Lån & Spar og Totalkredit.

Læs mere på www.lsb.dk/dkf

Lån & Spar

Salg og service af kiropraktisk udstyr

Salg af chockbølgeudstyr

- Behandlingsborde fra Lloyd, Atlas, Thuli og Zenith og Gyrst Fusion
- Gonstead: Knee Chest, Pelvic Bench
- Cervical Chair, design Peter Gyrst
- Service på alle typer borde
- Gode priser på renoverede borde og stort reservedelslager
- Chockbølgeudstyr fra Longest, EMS og Richard Wolf - til både radierende og fokuserede chockbølgebehandling
- Mulighed for leasing af udstyr

Mail@flmedical.dk

www.flmedical.dk

Tel: +45 8644 5122

FL
MEDICAL